

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
do
„Strategii Rozwoju Gminy Nysa
na lata 2014-2023”**

Czerwiec 2014

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, powielanie i wykorzystywanie części lub całości informacji, zawartych w Strategii w formie elektronicznej lub jakiegokolwiek innej bez zgody autora zabronione
© 2BA doradztwo strategiczne i Instytut Badawczy IPC

Zawartość

1.	Wprowadzenie	2
2.	Podstawa formalna i prawna oraz cel i zakres opracowania	3
3.	Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi	4
4.	Zawartość i główne cele projektu Strategii	13
5.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	18
6.	Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień dokumentu	19
7.	Środowisko gminy Nyska	22
	Położenie, powierzchnia i krajobraz	22
	Klimat	23
	Klimat akustyczny	24
	Powietrze	25
	Wody powierzchniowe	27
	Wody podziemne	29
	Różnorodność biologiczna, w tym obszary chronione, rośliny i zwierzęta	30
	Szata roślinna	31
	Obszary leśne	31
	Charakterystyczna fauna	31
	Obszary przyrody chronionej	33
	Obszar Chronionego Krajobrazu	33
	Rezerwat przyrody	34
	Obszary NATURA 2000	35
	Pomniki przyrody	39
	Zabytki	41
	Dobra materialne	42
8.	Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko wiążących się z realizacją Strategii	43
	Analiza i ocena dotycząca priorytetów i celów oraz ich wpływu na środowisko	47
	Analiza i ocena dotycząca obszarów środowiska naturalnego	50
9.	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	55
10.	Rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	56
11.	Przedstawienie rozwiązań alternatywnych i trudności	57
	Rozwiązania alternatywne	57
	Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	58
12.	Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	58
13.	Ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	59
14.	Realizacji projektu strategii z punktu widzenia obszarów podlegających ochronie	60
15.	Cele ochrony środowiska dla dokumentu i sposoby jak zostały uwzględnione	60
16.	Streszczenie	66
17.	Mapy obszarów Natura 2000 na terenie gminy Nysa	69
18.	Spis rysunków i tabel	72
19.	Literatura	73

1. Wprowadzenie

Celem wykonania Prognozy jest zidentyfikowanie potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” oraz ocena natężania ewentualnych oddziaływań, jak również określenie czy zostało uwzględnione w ocenianym dokumencie dobro środowiska przyrodniczego. Niniejszy dokument został opracowany na zlecenie Urzędu Miejskiego w Nysie przez firmę 2BA doradztwo strategiczne.

Zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wprowadzony został obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko między innymi „...dla strategii rozwoju...”. W ramach tej oceny sporządzana jest niniejsza Prognoza Oddziaływania na Środowisko stanowiąca podstawowy instrument monitorowania i wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju w dokumentach strategicznych i planistycznych. Zrównoważony rozwój jest fundamentalną zasadą działań strategicznych oraz planowania przestrzennego. Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu zapewnienie, że rozwiązania przyjęte w Strategii, a w szczególności ustalone priorytety i cele strategiczne, wyczerpują wymagania zasady zrównoważonego rozwoju.

Przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju czyli takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju.

Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym niedopuszczeniu do dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do przywrócenia zniszczonych elementów środowiska. Istota rozwoju zrównoważonego polega, więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom ich możliwości rozwoju.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić również bezpieczeństwo ekologiczne. Gminy również należą do struktury władz publicznych, zatem na nich także spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się spełnienie wymogów związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Trudnym zadaniem, czekającym gminy jest wdrożenie jej przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie ochrony środowiska. Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych.

2. Podstawa formalna i prawna oraz cel i zakres opracowania

Podstawę prawną wykonania „Prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 z 2008 r.),
- Ustawa o samorządzie województwa z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 99 poz. 631 z późn. zm.) oraz na szczeblu międzynarodowym:
- Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska
- Dyrektywy 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (obowiązuje od 25 czerwca 2003 r.).

Konieczność wykonania niniejszej Prognozy wynika z Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) w myśl której „projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji gospodarki wodnej gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowane przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć o których mowa w art. 46 ust 1 pkt 1 2 i 3 wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. art. 41 ust.1.”

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023”. Celem realizacji Prognozy jest identyfikacja możliwych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Strategii i ocena ich natężenia oraz określenie czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczo-kulturowego.

Poprzez strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Na zakres Prognozy składają się:

- informacje ogólne dotyczące zawartości i głównych celów projektu Strategii i jej związków z innymi dokumentami,
- analiza i ocena stanu zasobów środowiska oraz możliwych zmian tego stanu w przypadku realizacji celów zawartych w projekcie Strategii,
- analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem infrastruktury, której realizacja może doprowadzić do trwałych przemian w środowisku,
- analiza i ocena przewidywanego, istotnego wpływu na środowisko i celów, zasad oraz kierunków przyjętych w projekcie Strategii,
- analiza i ocena ważnych problemów ochrony środowiska, w szczególności dotyczących obszarów chronionych oraz obszarów wymagających ochrony,
- ocena rozwiązań prowadzących do zapobiegania, ograniczenia lub kompensacji przyrodniczej negatywnych wpływów wykorzystania środowiska,
- propozycje scenariusza alternatywnego do rozwiązań zawartych w Prognozie wraz z uzasadnieniem jego wyboru oraz wskazaniem napotkanych problemów, które wynikające z niedostatków techniki lub obecnego niedostatku wiedzy,
- informacje o przewidywanych metodach analizy wdrażania projektu Strategii,
- informacje o metodach zastosowanych przy tworzeniu Prognozy,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

3. Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi

Podczas opracowania Prognozy korzystano z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, uchwaloną z dniem 3 października 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Aby w pełni ocenić czy oceniany dokument zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu Prognozy wykorzystano dokumenty strategiczne szczebla gminnego, powiatowego, wojewódzkiego oraz krajowego, odnoszące się bezpośrednio oraz pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia. Korzystano przy jej opracowaniu z dokumentów:

- „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”
- „Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”
- „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”
- „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”
- „Krajowa Polityka Miejska”
- „Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025”
- „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020
- Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 – 2015

- Projekt „Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020” (wersja do konsultacji społecznych z lutego 2014 r.)

Ponadto „Strategia Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” jest zgodna z dokumentami planistycznymi, jakie posiada gmina Nysa. Występuje również spójność Strategii oraz „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa” w zakresie celów sformułowanych dla Strategii.

Cele strategiczne „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” wykazują dużą zgodność w zakresie ochrony przyrody z programami strategicznymi, na które powołano się w poniższym zestawieniu – (tabela 1):

- „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”
- „Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”
- „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”
- „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”
- „Krajowa Polityka Miejska”
- „Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025”
- „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020”
- „Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 – 2015”
- Projekt „Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020” (wersja do konsultacji społecznych z lutego 2014 r.)
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

Przedstawiona zgodność z programami strategicznymi różnych poziomów jest istotna dla zapewnienia akceptacji instytucji na tych poziomach, które będą w uzasadnionych przypadkach współdecydować o realizacji „Strategii” dla gminy Nysa. Z tego względu aspekt ten został szczegółowo przedstawiony.

Tabela 1: Spójność celów strategicznych „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2020” z dokumentami wyższego rzędu związane z ochroną środowiska.

Cele dokumentów wyższego rzędu	Cele strategiczne „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023”
„Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”	
Cel nadrzędny 3: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%.	Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.
„Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”	
Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo: Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.	Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy. Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 3.1.: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. Cel II.4. Rozwój kapitału. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy. Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.	Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
„Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”	
Obszar konkurencyjności i innowacyjnej gospodarki	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 3.1.: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski	Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”	
Cel 1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel 1.3 Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy. Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel 2.3 Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
Cel 3.4. Budowanie kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.	Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
„Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”	
Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.	Cel strategiczny 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.	Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
„Krajowa Polityka Miejska”	
Wątek tematyczny Transport.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Wątek tematyczny Ochrona środowiska i odpowiedź na zmiany klimatu.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Wątek tematyczny Kształtowanie przestrzeni.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Wątek tematyczny Rewitalizacja.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
Wątek tematyczny Zarządzanie rozwojem obszarów wiejskich.	Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie.
„Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025”	
Cel 1: Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych gospodarki.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel 3: Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
Cel 4: Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.

Cel 5: Poprawa bezpieczeństwa prowadząca do radykalnej redukcji liczby wypadków i ograniczenia ich skutków (zabici, ranni) oraz – w rozumieniu społecznym – do poprawy bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu i ochrony ładunków.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
Cel 6: Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko i warunki życia.	Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.
„Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020”	
Cel strategiczny 4.: Dynamiczne przedsiębiorstwa.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.
Cel strategiczny 5.: Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna.	Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.
Cel strategiczny 6.: Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel strategiczny 7.: Wysoka jakość środowiska.	Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.
Cel strategiczny 9.: Ośrodki miejskie biegunami wzrostu.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Cel strategiczny 10.: Wielofunkcyjne obszary wiejskie.	Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
„Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 – 2015”	
Cel strategiczny 1.: Utrzymanie i rozwój miejscowego potencjału gospodarczego oraz aktywizacja rynku pracy.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy.
Cel strategiczny 2.: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie.

Cel strategiczny 3.: Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego. Cel strategiczny 3.1.: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.
Cel strategiczny 4.: Wykorzystanie potencjału rolnictwa do trwałego rozwoju produkcji rolno –spożywczej i usług.	Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
Cel strategiczny 5.: Uporządkowanie i modernizacja obszarów wiejskich.	Cel strategiczny 3.1.: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.
Cel strategiczny 6.: Rozwój współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.
Projekt „Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020” (wersja do konsultacji społecznych z lutego 2014 r.)	
Cel szczegółowy 1.: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu	Cel strategiczny 3.1.: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta. Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.

Źródło: Opracowanie własne 2BA doradztwo strategiczne.

Tabela 2: Spójność „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” i „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa”.

Cele strategiczne „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023”	Cele „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa”
Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu.	Cel 1.: Stworzenie warunków dla intensywnej urbanizacji gminy i ekspansji terenów zabudowy. Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej. Cel 4.: Restrukturyzacja istniejącego przemysłu (w tym również zakładów przetwórstwa rolnego).
Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy.	Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej. Cel 4.: Restrukturyzacja istniejącego przemysłu (w tym również zakładów przetwórstwa rolnego). Cel 5.: Przeobrażenie strukturalne rodzinnych gospodarstw rolnych. Cel 6.: Wprowadzenie nowych rozwiązań agrotechnicznych, rozwój lokalnego przetwórstwa rolnego.
Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy.	Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej.
Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego.	Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej.
Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego.	Cel 5.: Przeobrażenie strukturalne rodzinnych gospodarstw rolnych. Cel 7.: Poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług, Cel 8.: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym warunków ochrony przeciwpowodziowej. Cel 9.: Ochrona istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez ich restrukturyzację, renowację i rewitalizację oraz harmonijne kształtowanie przestrzeni z zachowaniem naturalnych krajobrazów i zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych.
Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.	Cel 1.: Stworzenie warunków dla intensywnej urbanizacji gminy i ekspansji terenów zabudowy. Cel 7.: Poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług, Cel 8.: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym warunków ochrony przeciwpowodziowej. Cel 10.: Poprawa powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.

Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.	Cel 2.: Ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy, w warunkach postępującej urbanizacji. Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej. Cel 6.: Wprowadzenie nowych rozwiązań agrotechnicznych, rozwój lokalnego przetwórstwa rolnego. Cel 8.: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym warunków ochrony przeciwpowodziowej.
Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie.	Cel 1.: Stworzenie warunków dla intensywnej urbanizacji gminy i ekspansji terenów zabudowy. Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej. Cel 7.: Poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług, Cel 9.: Ochrona istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez ich restrukturyzację, renowację i rewitalizację oraz harmonijne kształtowanie przestrzeni z zachowaniem naturalnych krajobrazów i zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych. Cel 10.: Poprawa powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.
Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.	Cel 1.: Stworzenie warunków dla intensywnej urbanizacji gminy i ekspansji terenów zabudowy. Cel 3.: Zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej. Cel 4.: Restrukturyzacja istniejącego przemysłu (w tym również zakładów przetwórstwa rolnego). Cel 5.: Przeobrażenie strukturalne rodzinnych gospodarstw rolnych. Cel 7.: Poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług, Cel 8.: Wprowadzenie nowych rozwiązań agrotechnicznych, rozwój lokalnego przetwórstwa rolnego. Cel 9.: Ochrona istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez ich restrukturyzację, renowację i rewitalizację oraz harmonijne kształtowanie przestrzeni z zachowaniem naturalnych krajobrazów i zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych. Cel 10.: Poprawa powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.
Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.	Cel 7.: Poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług, Cel 10.: Poprawa powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.

Źródło: Opracowanie własne 2BA doradztwo strategiczne.

4. Zawartość i główne celach projektu Strategii

Przedmiotowy projekt Strategii jest kluczowym dokumentem z punktu widzenia rozwoju Gminy Nysa o deklaratorywnym charakterze określającym, co powinno być zrealizowane dla podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Nysy.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” opracowany został w celu określenia głównych kierunków działań w najbliższej dekadzie. W tym celu wyodrębniono cztery główne obszary problemowe.

Projekt analizowanego dokumentu składa się z jedenastu części:

1. Założenia wstępne do programowania strategicznego.
2. Hierarchia procesu planowania strategicznego.
3. Wizja i misja rozwoju gminy Nysa.
4. Priorytety i cele strategiczne.
5. Uzasadnienie wyboru celów strategicznych.
6. Model rozwoju gminy Nysa.
7. Cele operacyjne.
8. Działania i zadania realizacyjne .
9. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu .
10. Wdrażanie „Strategii”.
11. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja „Strategii.”

Tworzenie projektu Strategii odbywało się w pięciu etapach:

Pierwszy etap - organizacyjny - rozpoczął się po podjęciu przez Radę Miejską Gminy Nysa uchwały o zapoczątkowaniu prac nad Strategią.

Drugi etap - diagnostyczny - opierał się na przeprowadzeniu wewnętrznych i zewnętrznych analiz uwarunkowań rozwoju.

Trzeci etap - koncepcyjny - polegał na przygotowaniu przez odpowiedni analiz silnych i słabych stron Gminy Nysa w ramach poszczególnych obszarów oraz szans i zagrożeń dla rozwoju Nysy. Dodatkowo podczas etapu trzeciego sformułowana została wizja i misja rozwoju Gminy Nysa. Na tej podstawie określono priorytety oraz cele strategiczne, a następnie kierunki działań.

Etap czwarty - redakcyjny - podczas tego etapu opracowano ostateczną treść całego dokumentu oraz dokumentów będących jego załącznikami (diagnoz, raportów, itp.).

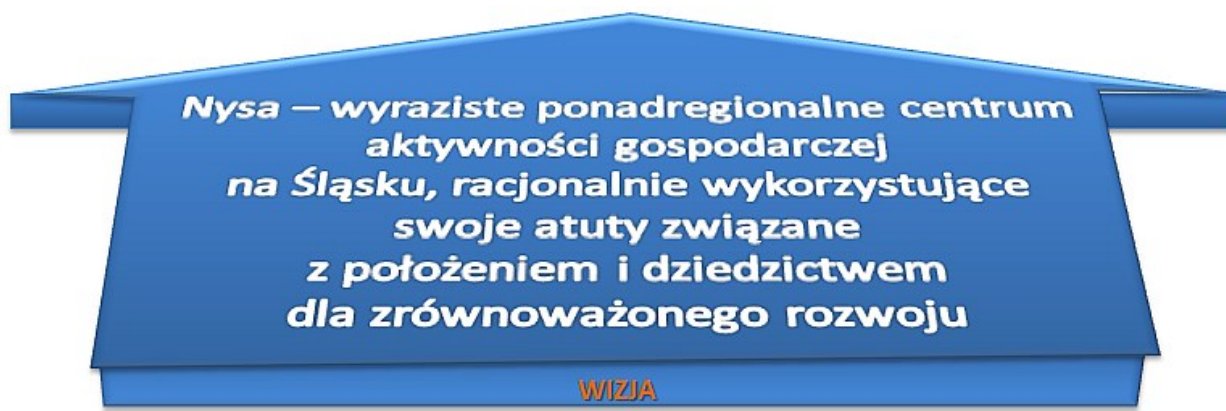
Etap piąty - w ramach tego etapu projekt Strategii zostanie przedłożony do oceny środowiskowej i po jej uzyskaniu - Radzie Gminy Nysa celem uchwalenia.

Propozycja wizji rozwoju strategicznego gminy Nysa została powiązana z będącymi w trakcie realizacji inwestycjami wynikającymi z programów rządowych i samorządowych ujętych w planie zagospodarowania województwa opolskiego:

1. Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – etap I – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.
2. Modernizacja części osadowej oczyszczalni Ścieków w Nysie – Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych
3. Budowa obwodnicy Nysy i Niemodlina w ciągu drogi krajowej 41 i 46 na odcinku obwodnicy Nysy – Program budowy dróg krajowych na lata 2008 -2012
4. Południowo – Zachodni Region Gospodarki odpadami – Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami

Realizacja tych inwestycji zbiega się również z wprowadzanymi zmianami do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa, które szczegółowo prezentuje sposób zagospodarowania omawianego obszaru.

Zgodnie z uzasadnieniem przedstawionym w analizie SWOT, wdrażający Strategię powinni w swoich dążeniach skoncentrować się na rozwoju gospodarczym, wyrażającym się w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i pozyskaniu inwestorów, którzy ulokują swoje biznesy m.in. w Regionalnym Parku Przemysłowym WSSE „Invest Park” Goświnowice-Radzikowice (w ramach RPO Województwa Opolskiego 2014-2020 - Priorytet inwestycyjny 3.1 Promowanie przedsiębiorczości – uzbrojenie - kompleksowe uzbrojenie i zagospodarowanie ww. podstrefy, co poprawi wizerunek miasta Nysy, posiadającego już doświadczenie w przygotowaniu i rozwijaniu terenów inwestycyjnych oraz współpracy z inwestorami na bazie dotychczasowej działalności.), w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm oraz optymalnym wykorzystaniu potencjału turystycznego w celu nadania turystyce znaczenia gospodarczego. Jednocześnie silnie zostało zaakcentowane znaczenie kapitału ludzkiego jako czynnika gwarantującego sukces w rozwoju gospodarczym i warunkującego napływ inwestycji. Dlatego wdrażający Strategię powinni dążyć do zwiększenia konkurencyjności Nysy poprzez wzmacnianiu kapitału ludzkiego i społecznego. Efektem tego będzie osiągnięcie pozycji subregionalnego centrum administracyjnego, gospodarczego, społecznego, kulturalnego i turystycznego.

Uzasadnienie wizji

Wizja osadza gminę Nysa w konkretnej przestrzeni i wskazuje jednocześnie punkt odniesienia: Śląsk (nie tylko Opolski), rozumiany jako historyczny region ścierania się wielu wpływów etnicznych i kulturowych, które ukształtowały Nysę.

Wizja wyznacza Nysie miejsce wyrazistego ponadregionalnego centrum aktywności gospodarczej, co należy traktować w następujący sposób:

- ponadregionalność jest związana z rolą jaką wyznacza gminie „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.”: Nysa i jej obszar funkcjonalny jest traktowana jako jeden z ośrodków subregionalnych, partnerów dla „Aglomeracji Opolskiej”,
- ponadregionalność oznacza zarówno umiejscowienie gminy Nysa w statystycznym podregionie nyskim, jak również w kontekście transgranicznego obszaru na pograniczu nysko-jesenickim, czy w wymiarze ponadregionalnym – na granicy dwóch administracyjnych regionów: województwa opolskiego i dolnośląskiego,
- miasto Nysa, wraz z przylegającym obszarem funkcjonalnym, stanowi centrum aktywności gospodarczej: jest to największy ośrodek podregionu nyskiego, posiadający duży potencjał do rozwoju gospodarczego (wolne tereny inwestycyjne, duża liczba podmiotów w rejestrze REGON, przedsiębiorczość wyrażająca się liczbą mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą),
- wyznaczenie gminie Nysa funkcji ponadregionalnego centrum aktywności gospodarczej wskazuje na kierunek jej aspiracji: gmina aspiruje do roli lidera gospodarczego w zachodniej części województwa opolskiego, na granicy administracyjnych regionów i na pograniczu nysko-jesenickim, dzięki ambicji i konsekwencji zmierza do przewyższenia trudności w obszarze gospodarczym, stanowiącym słabą stronę gminy,
- osiągnięcie pozycji ponadregionalnego centrum aktywności gospodarczej wiąże się nie tylko z rozwojem biznesu i przyciąganiem inwestycji: jak wspomniano wcześniej, warunkiem koniecznym sukcesu na polu gospodarczym jest wzmacnianie zasobów kapitału ludzkiego,
- osiągnięcie pozycji ponadregionalnego centrum aktywności gospodarczej wymaga samookreślenia, osiągnięcia wyrazistości, która w przypadku gminy Nysa jest związana z tzw. „rentą położenia”, statusem gminy miejsko-wiejskiej z dużym ośrodkiem miejskim, łączeniem z sukcesem interesów różnych grup dla zrównoważonego rozwoju oraz pozycjonowania się w świadomości adresatów.

Racjonalne wykorzystywanie atutów związanych z położeniem i dziedzictwem oznacza, że:

- gminę Nysa charakteryzuje wysoka samoświadomość swoich korzeni, tożsamości, dziedzictwa historycznego i kulturowego, co jest wykorzystywane w budowaniu produktów turystycznych i promocji,
- gmina Nysa łączy elementy wielokulturowego dziedzictwa, pokazuje jego spójność i ciągłość,
- dziedzictwo historyczne i kulturowe jest jednym z kluczowych atutów gminy Nysa,
- w przyszłości powinno się jeszcze skuteczniej sięgać do tych zasobów, m.in. wzmacniając gospodarcze znaczenie turystyki (w tym kontekście posiadane dziedzictwo łączy się bezpośrednio z rozwojem gospodarczym i wzmacnia pozycję gminy jako ponadregionalnego centrum aktywności gospodarczej),
- gmina efektywnie wykorzystuje tzw. „rentę położenia”: położenia na granicy polsko-czeskiej, na granicy regionów administracyjnych i geograficznych,

- położenie jest związane również z układem komunikacyjnym i z dostępnością komunikacyjną gminy Nysa: blisko osi autostrady A4, przy drodze krajowej nr 46, dodatkowo dostępność i atrakcyjność komunikacyjną podniesie budowa obwodnicy Nysy oraz sukcesywna poprawa jakości dróg w mieście i na terenach wiejskich,
- położenie i dziedzictwo sprzyjają rozwojowi gospodarczemu (w tym turystycznemu), a dzięki temu czynią gminę Nysa atrakcyjną przestrzenią i miejscem do zamieszkania.

Zrównoważony rozwój miasta i obszarów wiejskich:

- wizja podkreśla specyfikę gminy Nysa – miejsko-wiejskiej struktury administracyjnej, z dużym ośrodkiem miejskim, stolicą powiatu nyskiego wraz z otaczającym obszarem funkcjonalnym,
- wyeksponowanie na poziomie wizji charakteru gminy pod względem administracyjnym sankcjonuje uwzględnienie w „Strategii” specyficznych potrzeb miasta i obszarów wiejskich,
- dążenie do zrównoważonego rozwoju należy rozumieć zarówno w odniesieniu do miasta i obszarów wiejskich, jak również w odniesieniu do obszarów rozwoju i adresatów „Strategii”,
- nawiązanie do koncepcji zrównoważonego rozwoju wskazuje na zgodność „Strategii” z wytycznymi europejskimi, krajowymi i regionalnymi,
- zrównoważony rozwój odnosi się do zapewnienia gminie Nysa sprzyjających warunków wzrostu w następujących obszarach:
 - gospodarczym,
 - społecznym,
 - infrastrukturalnym i środowiskowym,
 - związanym z położeniem i relacjami w układzie lokalnym, regionalnym, ponadregionalnym, transgranicznym,
- gmina Nysa wykorzystuje swoje położenie i dziedzictwo dla zrównoważonego rozwoju: uwarunkowania przestrzenne, środowiskowe oraz społeczne wpływają na rozwój gospodarczy, a zarządzający rozwojem gminy Nysa dbają o właściwe wykorzystanie posiadanych zasobów w celu rozwoju, z poszanowaniem potencjału przyrodniczego i kulturowego.

Misja rozwoju gminy Nysa wynika z przedstawionej wcześniej wizji, stanowi jej rozwinięcie i uszczegółowienie.

Misja gminy Nysa:

- wyznacza kierunek rozwoju w przyszłości,
- wyraża marzenia i wyzwania, które staną się udziałem adresatów „Strategii”,
- jest „Gwiazdą Polarną” i latarnią, prowadzącą w kierunku spełnienia obrazu przedstawionego w wizji,
- formułuje cel do spełnienia,
- zamyka w sobie obietnicę dla odbiorcy.

Przedstawiona poniżej misja rozwoju gminy Nysa stanowi swoistą aktualizację misji zawartej w „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2004-2015”. Dokonano uzupełnienia, rozwinięcia treści o aktualne potrzeby, problemy oraz uwarunkowania otoczenia, starając się nie zmieniać jej sensu.

Dążymy do zwiększenia atrakcyjności gospodarczej i społecznej oraz poprawy jakości życia w gminie Nysa, aby osiągnąć pozycję ośrodka subregionalnego wyróżniającego się pod względem rozwoju w skali regionalnej i ponadregionalnej

MISJA

Uzasadnienie misji

Misja wyznacza kierunek strategiczny rozwoju gminy Nysa. Wskazuje, do czego dążyć będą zarządzający rozwojem, w czym będą przejawiać się te dążenia oraz jakie będą ich rezultaty. Istotne znaczenie ma integracja i współpraca w dążeniu do spełnienia misji: stanowi ona deklarację rozwoju, pod którą będzie mógł się podpisać każdy z mieszkańców. Z tego względu misja została sformułowana w formie osobowej. Misja wyznacza podmiotowi inicjującemu opracowanie „Strategii” pozycję lidera i głównego realizatora, współpracującego w spełnieniu misji z podmiotami zaangażowanymi w jej realizację.

Dążymy do zwiększenia atrakcyjności gospodarczej i społecznej w gminie Nysa:

- jest to odniesienie się do misji „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2004-2015”, zgodnie z którą gmina powinna być przestrzenią atrakcyjną dla inwestycji, zamieszkania i wypoczynku (w atrakcyjności gospodarczej mieści się atrakcyjność turystyczna),
- wyspecyfikowanie atrakcyjności gospodarczej i społecznej wskazuje na adresatów podejmowanych działań: przedsiębiorców/inwestorów, mieszkańców i turystów,
- zwiększenie wewnętrznej atrakcyjności przełoży się na wzrost konkurencyjności gminy na zewnątrz (konkurencyjności inwestycyjnej, turystycznej).

Dążymy do poprawy jakości życia:

- poprawa sytuacji ekonomicznej nastąpi dzięki rozwojowi lokalnych przedsiębiorstw oraz napływie inwestorów do strefy ekonomicznej (napływ inwestorów należy traktować jako drogę do osiągnięcia celu, nie zaś cel sam w sobie),
- poprawa sytuacji ekonomicznej będzie możliwa dzięki jednoczesnemu inwestowaniu w jakość kapitału ludzkiego i jego atrakcyjność dla potencjalnych pracodawców,
- wzrost przedsiębiorczości nastąpi również w branży usług turystycznych, co wpłynie na poprawę sytuacji ekonomicznej,
- wzrost inwestycji i przedsiębiorczości zwiększy podaż miejsc pracy, co spowoduje zmniejszenie liczby osób bezrobotnych,
- perspektywa zatrudnienia zatrzyma niekorzystne zjawisko migracji zarobkowych, zwiększy popyt wewnętrzny, poziom zadowolenia oraz inne przejawy jakości życia (rozwój gospodarczy doprowadzi do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Nysa),
- dzięki poprawie jakości życia gmina Nysa stanie się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, zainwestowania i wypoczynku,

- poprawa jakości życia doprowadzi do zwiększenia atrakcyjności gminy Nysa i spowoduje wzrost liczby mieszkańców.

Osiągnięcie pozycji liczącego się ośrodka subregionalnego wyróżniającego się pod względem rozwoju w skali regionalnej i ponadregionalnej:

- rezultatem działań i dążeń realizujących „Strategię” będzie osiągnięcie przez gminę Nysa pozycji liczącego się ośrodka subregionalnego,
- ośrodek subregionalny należy rozumieć w kontekście zapisów „Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2014-2020”, a Nysa będzie miała pozycję liczącego się ośrodka spośród pozostałych ośrodków subregionalnych (Brzegu, Kędzierzyna-Koźła i Kluczborka),
- wyróżniająca pozycja w skali regionalnej (na tle innych ośrodków subregionalnych) będzie odnosić się do dynamicznego rozwoju strefy ekonomicznej, rozwoju Nysy jako ośrodka akademickiego oraz destynacji turystycznej,
- Nysa będzie posiadać również silną pozycję centrum administracyjnego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego w statystycznym podregionie nyskim (powiaty: nyski, prudnicki, brzeski, namysłowski i kluczborski),
- wyróżnienie w skali ponadregionalnej należy rozumieć dwojako:
 - na granicy administracyjnych regionów (województwa opolskiego i dolnośląskiego),
 - na pograniczu polsko-czeskim, w transgranicznym regionie nysko-jesenickim,
- wyróżnienie będzie dotyczyć zarówno sfery gospodarczej, społecznej, jak również turystycznej (w rozumieniu gospodarczego znaczenia turystyki) oraz kulturowej i przyrodniczej (na bazie posiadanego dziedzictwa, zgodnie z powyższym uzasadnieniem).

5. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko jest integralną częścią projektu „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” i została wykonana w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów, zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Informacje zawarte w Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu. Zgodnie z zapisami „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR) w niniejszej Prognozie, w celu oceny jakościowej oraz oszacowania potencjalnych oddziaływań na środowisko projektu Strategii oprócz metod opisowych zastosowano również metody porównawcze.

W początkowej części zapoznano z zapisami projektu Strategii. Następnie dokonano charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych i tendencji niektórych zjawisk. Na

podstawie wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu oraz dostępnej literatury określano stan środowiska naturalnego na obszarze gminy Nysa. Określono również powiązania pomiędzy założeniami analizowanego dokumentu a istniejącymi problemami środowiskowymi. Kolejny etap sporządzania Prognozy obejmował oszacowanie wpływu realizacji wyznaczonych w projekcie Strategii priorytetów. Podczas określania wpływu realizacji celów wynikających z priorytetów zawartych w przedmiotowym Prognozie zastosowano metodę macierzy interakcji. W wierszach tabeli wpisano cele działań, natomiast w kolumnach wskaźniki charakteryzujące środowisko naturalne. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami na przeciwstawnych osiach zostały oznaczone symbolami:

(+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko.

Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska. Zgodnie z „Prognozą oddziaływania na środowisko projektu Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR) w niniejszej Prognozie przyjęto, że realizacja w przyszłości każdego przedsięwzięcia inwestycyjnego (w ramach Strategii), a także istotnej części zamierzeń systemowych ze względu na charakter, skalę czy funkcje, jakie mają w przyszłości pełnić, oddziałuje w określony sposób na środowisko. W każdym przypadku następują, bowiem przekształcenia wybranych elementów środowiska, a co najmniej przesunięcie i zmiana poziomu presji na te elementy. Co istotne, charakter tych przekształceń oraz zmian jakości środowiska nie zawsze jest jednoznaczny, tzn. poprawie niektórych czynników może towarzyszyć pogorszenie innych.

6. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień dokumentu

Zgodnie z założeniami projektu „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” stopień jej realizacji będzie oceniany za pomocą prowadzonego monitoringu i ewaluacji. Monitoring polegać będzie na bieżącej analizie postępów w osiąganiu założeń strategicznych, składających się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie raportów, ocena wyników oraz ich porównanie z przyjętymi normami. W przypadku pozytywnej oceny nie podejmuje się działań naprawczych, a monitoring kontynuowany jest w przyjętych cyklach. Natomiast w przypadku negatywnej oceny wyników monitorowania Strategii ma następować identyfikacja odchyłeń, analiza przyczyn tych odchyłeń oraz planowanie korekty, które będą wdrażane w końcowym etapie monitoringu. Dlatego istnieje potrzeba okresowego monitorowania Strategii, na podstawie zarówno badań ilościowych w postaci wskaźników monitorowania, jak i badań jakościowych. Wskaźniki ilościowe będą wykorzystywane przy monitorowaniu stopnia realizacji celów strategicznych i priorytetów realizowanych poprzez zadania inwestycyjne. Natomiast cele strategiczne i priorytety dotyczące poziomu życia mieszkańców i przedsiębiorczości będą monitorowane przy wykorzystaniu metod o charakterze jakościowym. Zgodnie z projektem Strategii

zakłada się, że monitoring prowadzony będzie na poziomie organizacyjnym, merytorycznym oraz finansowym.

Projekt Strategii zakłada również - obok monitoringu - okresową ewaluację procesu realizacji Strategii, która to będzie miała na celu badania i oceny procesu wdrażania Strategii z punktu widzenia przyjętych kryteriów, celem jego usprawnienia. Ewaluacja będzie dokonywana w cyklach czteroletnich. Łącznie zostaną przeprowadzone dwie ewaluacje okresowe i jedna końcowa. Do ewaluacji zostaną wykorzystane narzędzia ilościowe i jakościowe. Na jej podstawie powstanie raport zawierający: opis procedury badawczej, wyniki badań, wnioski i rekomendacje będące podstawą do ewentualnej modyfikacji zapisów projektu Strategii. Za sprawny monitoring odpowiedzialne będą władze gminy Nysa. Natomiast Państwowa Inspekcja Sanitarna i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu są jednostkami opiniującymi przedmiotowy dokument. Z punktu widzenia ochrony środowiska monitoring pełni bardzo istotną rolę. Stały monitoring oraz analiza odpowiednich wskaźników pozwala zapobiec bądź zminimalizować skutki niekorzystnych oddziaływań na środowisko. Podstawowym celem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest identyfikacja obszarów ryzyka, oddziaływań oraz konsekwencji środowiskowych w dalszym horyzoncie czasowym. Wynikiem przedmiotowej analizy prowadzonej w tym kontekście powinny być zatem m.in. rekomendacje dotyczące przedmiotu, form i częstotliwości kontroli zbioru parametrów opisujących zdefiniowany stan środowiska, który będzie ulegał dynamicznym zmianom, w pożądanym kierunku.

W rozdziale 11 Strategii – „Wskaźniki realizacji celów strategicznych” określono wskaźniki jej monitorowania. Wskaźniki te w dużej mierze uwzględniają zagadnienia ochrony środowiska i racjonalność wykorzystania zasobów. Pozwoli to w znacznym stopniu określić zmiany jakie zachodzą będą w środowisku w momencie realizacji projektu Strategii. Podczas realizacji priorytetów i celów Strategii opracowane zostaną stosowne dokumenty programowe, a w ramach tych dokumentów - konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne. Wszystkie przedsięwzięcia realizowane w ramach Strategii mogące pogorszyć stan środowiska poddane zostaną procedurze screeningu i scopingu¹. Na etapie screeningu² stwierdzona zostanie konieczność bądź brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć oraz konieczność sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Dla przedsięwzięć kwalifikujących się do sporządzenia raportu (w procesie scopingu³) zostanie określony zakres tego raportu. W raportach zostaną zawarte szczegółowe informacje o oddziaływaniu na środowisko. W nim również zostaną jasno określone metody zapobiegania, minimalizacji i kompensacji poszczególnych oddziaływań planowanej inwestycji na określone elementy środowiska. Następna część postępowania będzie musiała zapewnić ustawowy obowiązek udziału społeczeństwa w procedurach ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ).

¹ Wytyczne dotyczące OOŚ, Komisja Europejska, czerwiec 2001

² Screening stanowi tę część procesu OOŚ, w której ustalane jest, czy OOŚ będzie wymagana przy określonym projekcie.

³ Scoping polega na wskazaniu kwestii, które mają być zbadane jako część OOŚ, po tym jak podjęto już decyzję, że OOŚ jest wymagana (tj. po podjęciu decyzji w sprawie ustalenia obowiązku przeprowadzenia OOŚ).

Właściwe władze mają obowiązek informowania społeczności o następujących kwestiach dotyczących procedur decyzyjnych:

- wniosku o zezwolenie na inwestycje,
- fakcie, że przedsięwzięcie poddane jest procedurze OOS oraz, gdzie o stosowne, fakcie, że przeprowadzane jest postępowanie transgraniczne,
- danych o właściwych władzach odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji, tych, od których można uzyskać istotne informacje oraz tych, do których mogą być przedkładane komentarze i zapytania,
- szczegółach harmonogramu dla przekazywania komentarzy lub zapytań,
- charakterze możliwych decyzji lub - jeśli istnieje - o projekcie decyzji,
- dostępności informacji w zakresie OOS,
- czasie i miejscu, w którym lub za pośrednictwem którego, istotne informacje są udostępniane,
- szczegółach uzgodnień dotyczących udziału społeczeństwa.

Podanie do publicznej wiadomości następuje poprzez udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej organu właściwego w sprawie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie organu właściwego w sprawie oraz ogłoszenie przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia. W wyniku przeprowadzonych procedur zostaną wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na ich realizację. Wówczas sposób i częstotliwość prowadzenia monitoringu określone zostaną w raporcie o oddziaływaniu na środowisko bądź w decyzji środowiskowej.

Niniejsza Prognoza (jako element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko), również zostanie upubliczniona w celu zapewnienia możliwości konsultacji społecznych. Oprócz powyższego, biorąc pod uwagę wszystkie działania jakie zostaną określone w ramach Strategii, monitoring skutków realizacji powinien polegać również na obserwacji zmian w środowisku, jakie wywołała realizacja konkretnej inwestycji. Wykonywane przez WIOŚ (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska) coroczne pomiary stanu powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego powinny stanowić w tym wypadku punkt odniesienia. Porównanie danych z minionych lat z obecnymi wynikami badań i pomiarów powinno obrazować wpływ, jaki przyniesie realizacja poszczególnych przedsięwzięć. Należy pamiętać również, że większości późniejszych, negatywnych oddziaływań na środowisko można zapobiec już na etapie projektowania inwestycji. W tym zakresie ważną kwestią jest przewidywanie potencjalnych, negatywnych skutków podejmowanych działań już na etapie decyzji o charakterze strukturalnym. Wobec powyższego proponuje się, aby w podczas fazy projektowej każdego przedsięwzięcia w ramach realizacji priorytetów, celów strategicznych i operacyjnych, kierować się obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami dostępnej wiedzy technicznej, które zapewnia poszanowanie interesu osób trzecich (w tym również ochrony środowiska).

7. Środowisko gminy Nysa

Położenie, powierzchnia i krajobraz

Nysa jest gminą miejsko-wiejską znajdującą się na terenie powiatu nyskiego. W jej skład wchodzi miasto Nysa oraz 26 sołectw: Biała Nyska, Domaszkowice, Głębinów, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Hanuszów, Iława, Jędrzychów, Kępnica, Konradowa, Koperniki, Kubice, Lipowa, Morów, Niwnica, Podkamień, Przełęk, Radzikowice, Regulice, Rusocin, Sękowice, Siestrzechowice, Skorochów, Wierzbice, Wyszów Śląski i Złotogłowice. Powierzchnia gminy Nysa wynosi 217 km kw. Teren ten zamieszkuje 58132 osób (teren wiejskie – 13233 i miasta 44899 osób)⁴.

Gmina Nysa położona jest w południowo – zachodniej części województwa opolskiego (podregion nyski według statystyki) w powiecie nyskim. Znajduje się na terenie siedmiu zróżnicowanych, nizinno – podgórskich jednostek podziału fizyczno – geograficznego dlatego środowisko przyrodnicze gminy posiada charakter przejściowy pomiędzy strefą Sudetów Wschodnich i Niziną Śląską. Dokładniej – leży w prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji – Nizina Środkowopolska (318), w makroregionie Niziny Śląskiej (318.5), w mezoregionie Równiny Wrocławskiej (318.53), Dolinie Nysy Kłodzkiej (318.54), Równinie Niemodlińskiej (318.55) oraz Płaskowyżu Głubczyckiej (318.58). Znaczna część gminy z miastem Nysa położona jest w Dolinie Nysy Kłodzkiej. Północna część gminy położona jest w mezoregionie Równiny Wrocławskiej (mikroregion Równina Grodkowska), południowa część w mezoregionie Płaskowyżu Głubczyckiego zaś środkowo – wschodnia na terenie Równiny Niemodlińskiej. Zachodnia granica gminy stanowi jednocześnie granicę pomiędzy dwiema prowincjami: Niżem Środkowoeuropejskim (31) oraz Masywem Czeskim (33), dwiema podprowincjami: Niziny Środkowopolskiej (318) oraz Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332) i dwoma makroregionami: Nizina Śląska (318.5) oraz Przedgórze Sudeckie (332.1). W zależności od interpretacji przebiegu granic poszczególnych jednostek wyznaczonych przez J. Kondrackiego możemy założyć, że północno – zachodnie krańce gminy położone są na terenie mezoregionu Wzgórz Niemczańsko – Strzebińskich (332.14), środkowo – zachodnie na terenie mezoregionu Obniżenia Otmuchowskiego (332.16), zaś południowo – zachodnie na terenie mezoregionu Przedgórze Paczkowskiego (332.17).

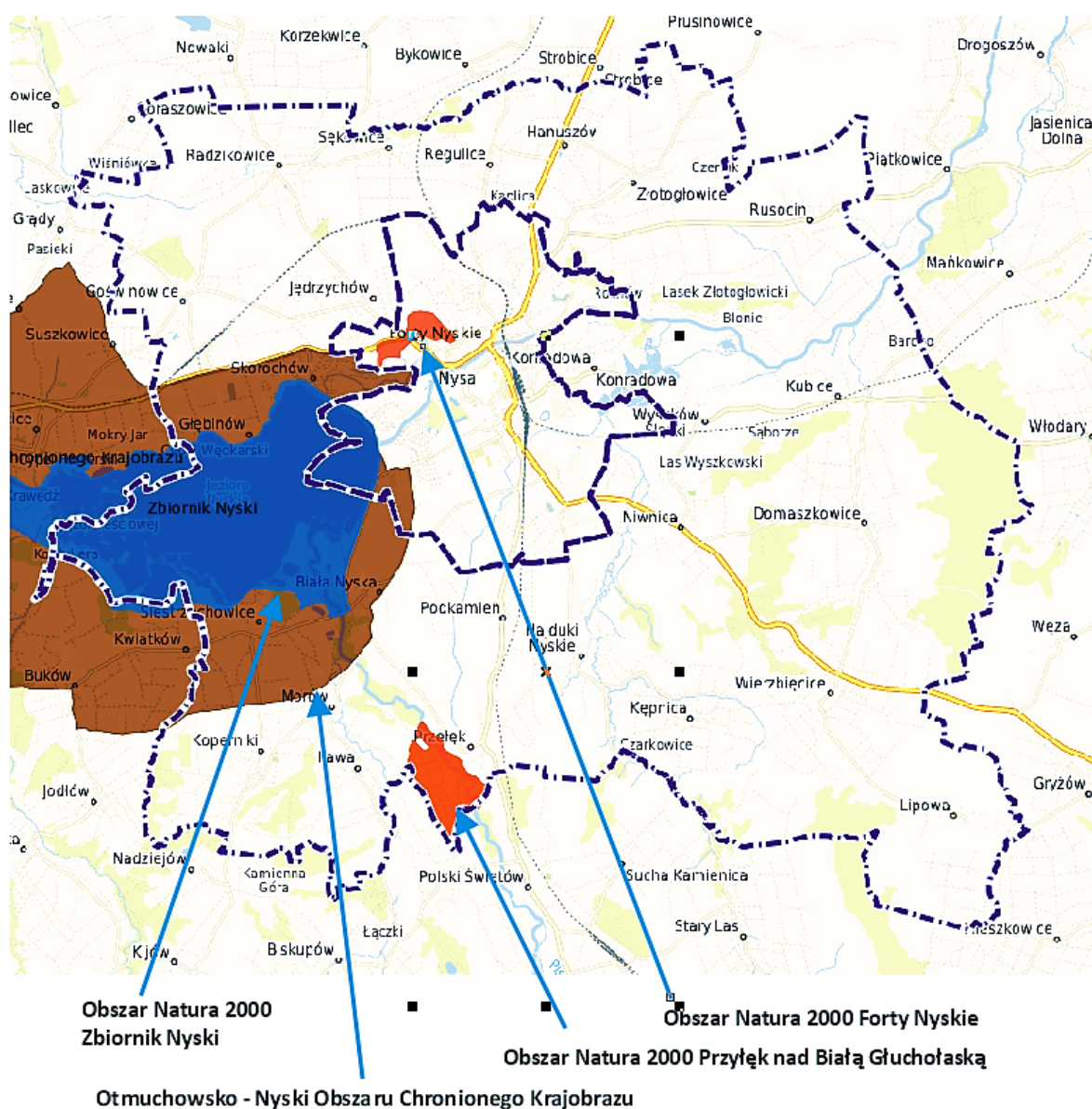
Reasumując należy podkreślić, że gmina położona jest na granicy wielu mezoregionów. Ta przejściowość odzwierciedla się przy charakterystyce każdego z elementów środowiska: klimatu, geologii, geomorfologii, hydrologii i hydrografii, pokrywy glebowej, szaty roślinnej oraz fauny. Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski (Kondracki, 2002 r.)⁵.

⁴ Ludność w 2013 roku (stan w dniu 31 XII),

<http://demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/CustomSelectData.aspx?s=lud&y=2013&t=00/16/07/054>

⁵ Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998)

Rysunek 1: Granice gminy Nysa i lokalizacja obszarów chronionych.

Źródło: nysa.e-mapa.net

Klimat

Opolszczyzna ma bardzo zróżnicowany klimat od charakterystycznego dla Wielkich Dolin do podgórskiego w rejonie Głubczyc, Nysy i Prudnika. Średnioroczne temperatury powietrza prawie na całym obszarze województwa przekraczają 8° C. Okres wegetacji trwa 212 do 230 dni. Rozpoczyna się w trzeciej dekadzie marca i trwa do początku listopada. Średnioroczna suma opadów wynosi 800 mm w strefie sudeckiej. W okresie wegetacji opady wynoszą od 350 do 450 mm.

Klimat gminy Nysa jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. Gmina Nysa wchodzi w skład regionu klimatycznego sudeckiego, ze słabym (trzystopniowa skala: słaby, średni, silny) wpływem gór i wzniesień (według W. Okołowicza i D. Martyn - 1979), położona jest w regionie dolnośląskim południowym (A. Wosia - 1999). Rejon gminy należy do cieplejszych w Polsce i charakteryzuje się: przewagą wpływów oceanicznych, mniejszymi od przeciętnych amplitudami

temperatur, wczesną wiosną, długim ciepłym latem, łagodną i krótką zimą oraz malejącymi opadami w kierunku centrum kraju o danych charakterystycznych dla klimatycznego regionu dolnośląskiego.

Pod względem warunków klimatycznych na obszarze gminy panują przeciętnie łagodne warunki klimatyczne, które przejawiają się niskimi amplitudami temperatur, niezbyt dużą liczbą opadów i stosunkowo długim sezonem wegetacyjnym, łagodnymi i krótkimi zimami oraz długimi i ciepłymi latami, charakterystyczna jest głównie dla części północnej i wschodniej. Mniej łagodne warunki klimatyczne panują w części południowej gminy, gdzie okres wegetacyjny jest krótszy o 10 dni. Obszary położone w obniżeniu doliny Nysy Kłodzkiej, która stanowi obszar inwersyjny, tj. temperatury są tu niższe niż na obszarach pozadolinnych, wyższa jest wilgotność względna, niższe jest nasłonecznienie i charakteryzują się lokalnie mało korzystnymi warunkami do zabudowy. Wzdłuż doliny rzecznej częściej pojawiają się mgły i dłużej utrzymują się rosy i szron. Ponadto dolina Nysy Kłodzkiej jest głównym kanałem zbierania i odprowadzania mas zimnego powietrza z przyległych wysoczyzn. Rynną odprowadzającą te masy stanowi dolina dopływów rzeki Kamiennej. W skali całego opracowania warunki mikroklimatyczne szczególnie niekorzystne występują na wschodzie i na południu, gdzie występują obniżenia z tworzącymi się zastoiskami mas zimnego powietrza, poza tym obszary te charakteryzują się większą częstotliwością przymrozków, dużą wilgotnością powietrza. Są to również słabiej przewietrzane i nasłonecznione tereny.

Warunki klimatyczne w gminie Nysa są jednymi z najłagodniejszych w Polsce, kształtują się pod przeważającym wpływem oceanicznych, a w mniejszym stopniu kontynentalnych mas powietrza, są korzystne, sprzyjają rozwojowi rolnictwa oraz pozwalają na osiągnięcie optymalnego komfortu osiedlania.

Charakteryzują się małym zróżnicowaniem temperatur, łagodnymi zimami, umiarkowaną ilością opadów i długim okresem wegetacji. Średnia temperatura roczna kształtuje się w granicach 8°C (minimum temperatury przypada na styczeń – średnia temp. – 2,20°C, maksimum na lipiec – średnia temp. + 17,9°C). Średnia długość okresu bezprzymrozkowego wynosi 170 – 180 dni, a okres wegetacyjny 220 dni. Ilość opadów atmosferycznych kształtuje się od 539 mm do 800 mm (z czego maksimum przypada na miesiące letnie). Do najcieplejszych i najłagodniejszych klimatycznie terenów należą obszary nizinne nad Nysą Kłodzką.

Klimat akustyczny

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnych norm lub co najmniej na ich poziomie oraz zmniejszenie hałasu co najmniej do dopuszczalnych parametrów, gdy nie jest on dotrzymany. Oceny i obserwacji zmian stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ).

Najbardziej uciążliwym oraz najpowszechniejszym rodzajem hałasu na terenie gminy Nysa jest hałas komunikacyjny. Rozwój infrastruktury gminy Nysa, a także ciągły wzrost ilości zarejestrowanych pojazdów powodują, że hałas drogowy należy do głównych czynników degradujących środowisko gminy. Przyczynia się do tego coroczny wzrost ilości pojazdów mechanicznych oraz niewłaściwe rozwiązania drogowe, takie jak brak obwodnic czy też zły stan dróg. Dodatkowo na drogach gminy Nysa pojawia się znacząca liczba ciężkich pojazdów. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu prowadzi

pomiary ruchu drogowego⁶. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadza pomiary hałasu komunikacyjnego w miejscach o największym natężeniu ruchu drogowego i kolejowego. Hałas kolejowy oraz przemysłowy i usługowy jest niewielki.

Badania klimatu akustycznego na terenie miasta Nysa przeprowadzono w trzech punktach pomiarowo-kontrolnych, przy ulicach Krzywoustego i Piłsudskiego (poziomy krótkookresowe) oraz przy ulicy Grodkowskiej (poziomy długookresowe). Jako wartości dopuszczalne poziomu hałasu przyjęto 60 dB dla pory dnia i 50 dB dla pory nocy. Łącznie kilometrów dróg, przy których prowadzono pomiary, wynosi około 4 km. Najwyższy poziom krótkookresowy dźwięku zmierzono w punkcie zlokalizowanym przy drodze krajowej nr 41 przy ulicy Piłsudskiego, zarówno dla pory dziennej i nocnej. Stwierdzona wartość dla pory dnia wyniosła 69,3 dB, a dla pory nocy uzyskano wynik 61,6 dB. Średnie natężenie ruchu pojazdów ciężarowych dla badanych odcinków w całkowitym strumieniu ruchu wyniosło 35 poj./h. Natomiast w punkcie zlokalizowanym przy drodze krajowej nr 46, przy ulicy Grodkowskiej, wykonano pomiary poziomów długookresowych dźwięku. Stwierdzona wartość dla pory dnia wyniosła 73,9 dB, a dla pory nocy uzyskano wynik 66,1 dB. Średnie natężenie ruchu pojazdów ciężarowych dla badanego odcinka w całkowitym strumieniu ruchu wyniosło 120 poj./h. Wskaźniki długookresowych poziomów dźwięku LDWN i LN w ustalonym punkcie pomiarowym przy ulicy Grodkowskiej również wykazały przekroczenia wartości normatywnych hałasu komunikacyjnego drogowego w środowisku i były nieznacznie wyższe od wyników pomiarów poziomów krótkookresowych w punkcie zlokalizowanym przy ulicy Piłsudskiego⁷.

Powietrze

Opis stanu powietrza atmosferycznego sporządzono w oparciu o informacje ujęte w „Stanie Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012”⁸ Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz opracowanej „Oceny jakości powietrza za rok 2012”. Więcej informacji można znaleźć w publikacjach WIOŚ w Opolu.

Oceny takiej dokonuje się ze względu na kryteria ochrony zdrowia oraz ochrony roślin z tym, że oceny ze względu na ochronę roślin nie wykonuje się w strefach miejskich. Ocena jakości powietrza stanowią kryteria określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 20008.47.281), dotyczące określonego poziomu substancji w powietrzu, tj. dopuszczalnych, docelowych, celów długoterminowych i alarmowych.

Oceny jakości powietrza pod kątem pomiarów obejmujących następujące związki zawartości: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu PM10; ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz pyłu PM2,5. Na terenie gminy Nysa funkcjonują trzy stacje pomiaru jakości powietrza – nazwa stacji: „Nysa manualna 3”, „Nysa pasywne 29” i „Nysa pasywne 30”, za pomocą których można na bieżąco śledzić stan powietrza⁹ jeśli chodzi o powyższe parametry.

⁶ http://www.zdw.opole.pl/cms/php/pobierz.php3?cms=cms_zdwop&id_zal=146&id_dok=49

⁷ Stan środowiska w województwie opolskim roku 2010

⁸ www.opole.pios.gov.pl

⁹ <http://www.opole.pios.gov.pl/stacje/stacje.php?&width=1680&height=1050>

Wyniki sporządzono na podstawie monitoringu stref, podzielonych na trzy klasy, różniące się od siebie poziomem stężeń substancji emitowanych do powietrza¹⁰.

Tabela 3: Monitoring powietrza w gminie Nysa.

Lokalizacja stanowisk pomiarowych	Typ pomiaru		Stężenie SO ₂ [µg/m ³]		
			średnie roczne	w sezonie grzewczym	w sezonie pozagrzewczym
Nysa, ul. Grodkowska	pasywny	rok 2013	3,3	5,5	0,8
		rok 2012	3,5	5,7	1,4
Nysa, ul. Tkacka	pasywny	rok 2013	3,5	6,1	0,7
		rok 2012	3,5	5,8	1,3
			Stężenie NO ₂ [µg/m ³]		
Nysa, ul. Grodkowska	pasywny	rok 2013	23,6	29,7	17,2
		rok 2012	22,7	27,9	17,6
Nysa, ul. Tkacka	pasywny	rok 2013	17,6	24,3	10,4
		rok 2012	16	19,4	12,6

Źródło: „Stan Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012”

Tabela 4: Klasy ochrony powietrza.

Poziom stężeń	Klasa strefy	Wymagane działania
Nie przekracza poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego bądź celu długoterminowego	A	Brak działań
Mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji	B	Działania zgodne z art. 91 POŚ. Należy właściwymi metodami określić obszary występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych,
Przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy bądź celu długoterminowego	C	Działania zgodne z art. 91 POŚ. Niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza.

Źródło: „Stan Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012”

Zanieczyszczenie pyłowe w powiecie nyskim stanowią tylko 3%, a gazowe 2% emisji całego województwa, a średnioroczne stężenie dwutlenku siarki uzyskanych na terenie województwa opolskiego w powiecie nyskim (Nysa) należy do najniższych. Na podstawie informacji Inspektoratu Ochrony Środowiska można uznać, że stan powietrza na terenie Gminy Nysa jest bardzo dobry, co sprzyja rozwojowi turystyki w gminie i okolicy (jedynie w PM_{2,5} przekracza dopuszczalny poziom). Poprawa stanu w tym zakresie przewiduje realizacja „Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomów docelowych benzo(a)pirenu”.

¹⁰ Ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2013, Opole, kwiecień 2014 r.

Tabela 5: Wyniki klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń w każdej strefie, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy (obszar strefy)	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												Kod strefy
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ *	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} **	
strefa opolska Nysa	A	A	A	A	C	-	A	A	A	A	A	C	PL1602

* wg poziomu docelowego ** wg poziomu dopuszczalnego

Źródło: „Stan Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012”

Wody powierzchniowe

Ocenę jakości wód powierzchniowych w województwie opolskim w 2012 przeprowadzono w oparciu o wyniki badań Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu pod kątem respektowania wartości normatywnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości substancji priorytetowych (Dz.U. nr 157, poz.1545).

Obszar gminy Nysa należy do lewostronnego dorzecza Odry i wchodzi w skład zlewni Nysy Kłodzkiej, która jest największą i najdłuższą rzeką na jej terenie. Od strony Wzgórz Otmuchowsko-Nyskich spływają jedynie bardzo małe, bezimienne ciek. Głównym elementem systemu hydrograficznego gminy Nysy jest rzeka Nysa Kłodzka oraz Biała Głuchołaska, której zlewnia zajmuje około 70% powierzchni. Głównymi jej dopływami odwadniającymi obszar Gminy Nysa są:

- lewobrzeżne: Biała Głuchołaska wraz z Morą i Długoszem,
- prawobrzeżne: Kamienica, Młynówka Niwińska, Młynówka oraz kilka mniejszych potoków.

Zbiornik Nyski (Jezioro Głębinowskie) jest zbiornikiem retencyjnym powstałym u zbiegu Nysy Kłodzkiej i Białej Głuchołaskiej, po przegrodzeniu doliny rzek zaporą. Zbiornik zajmuje powierzchnię ok. 20 km², a jego pojemność wynosi ok. 113,6 mln m³. Oprócz Nysy Kłodzkiej zasilają go rzeki i potoki: Biała Głuchołaska, Świdna, Widna, Kwiatkówka i Płocha. Jezioro Nyskie, które ze względu na walory przyrodnicze, objęte jest ochroną w ramach sieci Natura 2000 (PLB160002 Zbiornik Nyski) stanowi ostoję zarówno wędrownego, jak i zimującego ptactwa lądowego. W zlewni Nysy Kłodzkiej poniżej Jeziora Nyskiego zlokalizowany jest obszar Natura 2000 (PLH160001 Forty Nyskie).

Na terenie gminy Nysa znajdują się trzy punkty pomiarowe-kontrolne monitoringu rzek:

- Mora PLRW60004125889 Mora-Morów
- Biała Głuchołaska PLRW6000812589 Biała Głuchołaska- Biała Nyska
- Nysa Kłodzka PLRW6000191299 Nysa Kłodzka PLRW6000191299 Nysa Kłodzka – poniżej zbiornika - Jezioro Nyskie

Wyniki przeprowadzonego monitoringu czystości rzek na terenie i w pobliżu gminy Nysa, oparte na pomiarach pochodzących z punktów pomiarowo - kontrolnych zlokalizowanych na rzekach prezentuje szczegółowo Tabela 6. Prowadzone badania na terenie gminy Nysa oceniają stan ekologiczny wód jcw (jednolite części wód powierzchniowych) jako umiarkowany lub zły. O ocenie zdecydował potencjał ekologiczny jcw ze względu na elementy biologiczne – flora III klasa.

Jednocześnie nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Prowadzone badania wskazują również, że w ostatnich latach pomimo wielu inwestycji stan wód nie ulega poprawie.

Tabela 6. Zestawienie jednolitych części wód według zlewni trzeciego rzędu kontrolowanych w województwie opolskim w okresie 2010–2012 wraz z ich oceną.

Lp.	Zlewnia trzeciego rzędu	Kod jcw	Nazwa jcw – nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Silnie zmieniona lub sztuczna jcw (T/N)	Stan/potencjał ekologiczny jcw	Stan chemiczny jcw	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych	Ocena stanu jcw
7, 8	NYSA KŁODZKA OD ŚCINAWKI DO ZB. OTMUCHÓW, ZLEWNIA ZB. OTMUCHÓW – NYSA KŁODZKA-ZLEWNIA ZB. NYSA	PLRW6000412369	Kamienica – ppk Kamienica-Paczków	T	UMIARKOWANY	DOBRY	N	ZŁY
		PLRW6000012599	Nysa Kłodzka od oddzielenia się Młynówki Pomianowskiej do wypływu ze zb. Nysa – ppk Nysa Kłodzka-Stary Paczków; Zbiornik Koziełno; Zbiornik Otmuchów; Zbiornik Nysa	T	UMIARKOWANY	DOBRY	N	ZŁY
		PLRW6000412549	Raczyna – ppk Raczyna-Słiwo	T	UMIARKOWANY		N	ZŁY
		PLRW60001712569	Widna od Łuży do ujścia – ppk Widna-Buków	T	UMIARKOWANY		N	ZŁY
		PLRW6000812589	Biała Głuchołaska od Oleśnicy do zb. Nysa – ppk Biała Głuchołaska-Głuchołazy; Biała Głuchołaska-Biała Nysa	N	UMIARKOWANY	DOBRY	N	ZŁY
		PLRW60004125889	Mora – ppk Mora-Morów	N	UMIARKOWANY		N	ZŁY
9.	NYSA KŁODZKA OD ZAPORY ZB. NYSA DO ŚCINAWY NIEMODLIŃSKIEJ	PLRW60001912749	Cielnica od Korzkwi do Nysy Kłodzkiej – ppk Cielnica-Giełczyce	N	SŁABY		T	ZŁY
		PLRW600017127569	Skoroszycki Potok – ppk Skoroszycki Potok-Kopice	N	UMIARKOWANY		N	ZŁY
		PLRW60001712769	Stara Struga – ppk Stara Struga-Kopice	T	UMIARKOWANY		N	ZŁY

stan / potencjał ekologiczny			stan chemiczny	ocena stanu jcw
stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		
BARDZO DOBRY	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY	DOBRY
DOBRY	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	PONIZEJ STANU DOBREGO	ZŁY
UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY		
SŁABY	SŁABY	SŁABY		
ZŁY	ZŁY	ZŁY		

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu „Stan Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012”

Gmina Nysa posiada wystarczające zasoby wody na potrzeby komunalne i przemysłowe. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę są wody powierzchniowe. Z wód powierzchniowych rzeki Biała Głuchołaska zaopatrywane w wodę jest miasto Nysa. Główne presje wywierane na środowisko wodne na terenie gminy Nysa to: wzmożony pobór wód na różne cele, emisja ścieków komunalnych i przemysłowych ze zorganizowanych źródeł, tj. oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych, zanieczyszczenia obszarowe. Na terenie gminy Nysa zlokalizowane są trzy oczyszczalnie ścieków:

- WiK Akwa - lokalizacja: Nysa – Konradowa - obsługująca: miasto Nysa, Otmuchów, Głuchołazy, część gminy Nysa i Głuchołazy, bezpośredni odbiornik ścieków - Nysa Kłodzka,
- Pph Pro - Agra Kępnic - lokalizacja: Kępnic - obsługująca: osiedle Kępnic, bezpośredni odbiornik ścieków - Kamienica,

- Intersnack Polska - lokalizacja: Konradowa - obsługująca: kanalizację zakładową, bezpośredni odbiornik ścieków - kanał Bielawski.

Rozkład przestrzenny wskaźnika korzystających z sieci kanalizacyjnej pokazuje, że najlepsza sytuacja pod tym względem jest w mieście Nysa (96,7% ogółu ludności), a na terenie gminy Nysa 93,4%. Niestety niski stopień skanalizowania gminy Otmuchów (32,2%) i Paczków (44,5%) wpływa na jakość wód powierzchniowych¹¹ zlewni Nysy Kłodzkiej.

Wody podziemne

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896) ocenę stanu ilościowego wód podziemnych przeprowadza się przez ustalenie wielkości rezerw zasobów wód podziemnych jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) i interpretację wyników badań położenia zwierciadła wód podziemnych. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy – Prawo wodne, Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.).

Gmina Nysa swoim zasięgiem obejmuje zachodnią część Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 338 „Subzbiornik Paczków - Niemodlin”. Jest to zbiornik wydzielony na podstawie kryteriów indywidualnych dla utworów wodonośnych neogeńskich, która jest częścią neogeńskiego zapadliska tektonicznego Rowu Paczków-Kędzierzyn-Koźle. Powierzchnię zbiornika określono na 735 km², średnia głębokość ujęć wodnych w jego zasięgu waha się w szerokim zakresie od 80 do 150 m, a zasoby dyspozycyjne szacuje się na 60 tys. m³/d¹². W 2012 roku, na terenie województwa opolskiego, przeprowadzone zostały w ramach monitoringu diagnostycznego wód podziemnych, badania jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z przytoczonym rozporządzeniem, klasa jakości wód podziemnych V oznacza ich słaby stan chemiczny (ze względu na wysoki poziom fluoru).

Tabela 7. Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punkcie monitoringu operacyjnego JCWPd na terenie gminy Nysa.

Lp.	Numer Monbada	Miejscowość	RZGW	JCWPd	Wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości	Wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości	Wskaźniki w granicach stężeń V klasy jakości	Klasa jakości – związki organiczne	Klasa jakości w punkcie
6.	571	Nysa	Wrocław	114	Temperatura, Tlen rozpuszczony, Arsen		Fluor		V

Źródło: „Stan Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012”

¹¹ Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej - Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, opole, wrzesień 2013

¹² „Wody podziemne miast polski miasta powyżej 50 000 mieszkańców” pod redakcją Zbigniewa Nowickiego Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2009

Różnorodność biologiczna, w tym obszary chronione, rośliny i zwierzęta

Różnorodność biologiczną można określić jako zróżnicowanie form życia wraz z całą ich zmiennością na poziomie genów, gatunków i ekosystemów. Zgodnie z definicją przyjętą przez Konwencję o różnorodności biologicznej, sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 roku (Dz. U. 2002 r. Nr 184 poz. 1532) „różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów pochodzących inter alia, z ekosystemów lądowych, morskich i innych wodnych ekosystemów oraz zespołów ekologicznych, których są one częścią. Dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami”.

Na terenie gminy Nysa różnorodność biologiczną można rozpatrywać w podziale na dwa obszary. Pierwszy obszar stanowi teren zurbanizowany, natomiast drugi obszar stanowią obszary leśne i wodne, w tym obszary chronione.

Aktem prawnym regulującym funkcjonowanie sieci Natura 2000 w Polsce jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) oraz inne akty wykonawcze. Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody „sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Sieć Natura 2000 to sposób na wypełnienie zobowiązań Unii Europejskiej, nałożonych przez Konwencję z Rio. Podstawę prawną sieci Natura 2000 stanowią dwa akty prawne: tak zwana Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa Rady 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 roku o ochronie dzikich ptaków) i Dyrektywa Siedliskowa (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 roku o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Przewidują one stworzenie systemu obszarów, połączonych korytarzami ekologicznymi, tworzących razem spójną funkcjonalnie sieć ekologiczną. Jej zadaniem będzie utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę najcenniejszych, najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych, charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Tworzenie takiej sieci jest obowiązkiem każdego kraju członkowskiego UE, gdyż dyrektywy unijne mają charakter tzw. „twardego prawa”, a więc muszą być przestrzegane pod groźbą sankcji finansowych. Przed 1 maja 2004 roku Polska przekazała do Komisji Europejskiej listę obszarów NATURA 2000, które jeśli zostaną zaakceptowane przez Komisję, zostaną objęte ochroną. Wśród nich jest obszar SOO o nazwie „Forty Nyskie” o łącznej powierzchni 55,43 ha (kod obszaru PLH 160001) oraz obszar OSO o nazwie „Jezioro Nyskie” o łącznej powierzchni 2129,99 ha (kod obszaru PLB 160002). Są to obszary ważne dla odtworzenia typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i sieci wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, w całym ich naturalnym zasięgu.

Teren zurbanizowany nie posiada wysokich walorów różnorodności biologicznej, pomimo przebiegu przez centrum gminy Nysa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej. Na obszarze zurbanizowanym różnorodność biologiczna zapewniana jest przede wszystkim poprzez zieleńce, skwery oraz roślinność towarzyszącą zabudowie, czyli roślinność antropogeniczną i synantropijną. Wysokie walory różnorodności biologicznej występują w drugim obszarze – wodnym oraz leśnym i są najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego. Grunty pod lasami i zadrzewieniami zajmują powierzchnię 1989,8 ha¹³ i stanowią zaledwie 9,14 % powierzchni gminy.

¹³ Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

Szata roślinna

• Szata roślinna gminy Nysa jest stosunkowo bogata. Pomimo znacznych przekształceń antropogenicznych warunki fizjograficzne gminy zdecydowały o tym, że zachowała ona znaczną część swoich walorów przyrodniczych. W wyniku zróżnicowanej rzeźby terenu oraz warunków klimatycznych i wilgotnościowych wykształciło się wiele siedlisk z dużym bogactwem roślinności. Zróżnicowanie czynników glebowych: fizycznych, chemicznych oraz biotycznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowiskom roślinnym i to zarówno naturalnym (leśne, wodne i szuwarowe) jak i półnaturalnym oraz antropogenicznym (łąkowe, polne, ruderalne). Wśród naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk najczęściej spotykane są zbiorowiska łąkowe (na całym obszarze gminy) oraz leśne, których niewielkie kompleksy zachowały się południowej i wschodniej części gminy. Osadnictwo zmniejszyło znacznie areal występowania lasów wskutek ich wyrębu oraz rozwojowi rolnictwa. Na obszarze gminy Nysa stwierdzono występowanie 63 zespołów roślinnych. Grupa roślin chronionych obejmuje 17 gatunków. Spośród nich 10 objętych jest ochroną ścisłą, a 7 częściową. Łącznie odnaleziono 26 gatunków chronionych i rzadkich w skali regionu i całego kraju.

Najważniejsze z obszarów to

- Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu. Występują tu ekosystemy leśne, łąkowe, wodne, szuwarowe, agrocenozy, urbicenozy, ekosystemy muraw i zarośli kserotermicznych. Łącznie 67 zbiorowisk roślinnych, 12 gatunków rzadkich i ginących, w tym 3 gatunki zagrożone w skali kraju, występują rzadkie zbiorowiska namuliskowe (pow. 11785,3 ha),
- Rezerwat „Przyłęk” to fragment lasu mieszanego o charakterze naturalnym: las świeży zaliczany do grądu typowego (pow. 0,8 ha).
- Stawy w Konradowej.
- Park miejski w Nysie - część zachodnia.

Obszary leśne

• Gmina Nysa charakteryzuje się nieznacznym zalesieniem. Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 1989,8 ha¹⁴ i stanowią zaledwie 9,14 % powierzchni gminy. Do najcenniejszych, najlepiej zachowanych w postaci niewielkich płatów, zespołów leśnych na terenie gminy Nysa należą: las na wschód od Siestrzechowic i na południowy – zachód od Przetyka, kompleksy w okolicach Goświnowic, skarpy doliny Nysy na wschód od Nysy, kompleks w dolinie Cielnicy, w okolicach Goświnowic, przy Radzikowicach, na południe od drogi Kubice – Wyszków Śląski, na wschód i zachód od Domaszkowic, koło Lipowej, na wschód od Hajduk Nyskich.

Charakterystyczna fauna

• Zróżnicowane warunki fizjograficzne zdecydowały o występowaniu różnorodnej fauny w której dominujący segment tworzą gatunki krajobrazu otwartego (ze względu na przewagę pól uprawnych) takie jak: kuropatwa, skowronek, pokląskwa, gajówka, szczygieł, ortolan i potrzuszc, a z ssaków np.: zając, sarna polna oraz łasica. Gatunki rzadkie reprezentują w tym środowisku: płazy – grzebiuszka ziemna, ropucha paskówka, ptaki: pustułka, przepiórka,

pójdźka, dudek, dzięcioł zielonosiwy, jarzębatka, kłaskawka i srokosz oraz ssaki: gronostaj i badylarka. Gatunki pospolite fauny leśnej reprezentują: myszołów, dzięcioł duży, sójka, bogatka, sosnowka, pełzacz leśny, kapturka, kowalik, mysikrólik oraz dzik i sarna leśna. Występują tu także gatunki rzadko spotykane na Śląsku: z płazów – żaba moczarowa, z gadów – padalec i żmija zygzakowata, z ptaków – krogulec, słonka, dzięcioł średni, pleszka, muchołówka białoszyja, czyż, krzyżodziób świerkowy i gil, a z ssaków chronionych – wiewiórka i gronostaj. W dolinach rzecznych (Nysa Kłodzka i Biała Głuchowska) trafiamy rzadkie i chronione gatunki ryb: różanka, piekielnica i strzebla potokowa, smoczkoustych – minóg strumieniowy. Generalnie ichtiofauna gminy podlega ciągłym dynamicznym procesom. Dzieje się to dzięki przepływającym przez gminę rzekom, które mają swe źródła w obszarach górskich i które są ważnymi korytarzami ekologicznymi, którymi wnikają i migrują różne gatunki ryb. zalicza się te rzeki do łączonej krainy pstrąga i lipienia, które charakteryzują się między innymi wciętym korytem, bogactwem w tlen i szybkim nurtem. Ponadto w dolinach rzecznych występują rzadkie i chronione gatunki: płazów – rzekotka, gadów – zaskroniec, ptaków – sieweczka rzeczna, zimorodek, brzegówka, strumieniówka, remiz i dziwonina oraz ssaków – wydra.

- Stawy rybne (Konradowa, Domaszkowice i Lipowa) to miejsce rozwoju takich gatunków jak: ropucha szara, żaba trawna, krzyżówka, łyska, trzcinniczek i potrzos. Z rzadkich gatunków: płazy – traszka grzebieniasta i rzekotka, gady – zaskroniec, ptaki – perkoz, zausznik, błotniak stawowy, sieweczka rzeczna, mewa śmieszka, rybitwa rzeczna, trzcinia i dziwonina oraz ssaki – wydra. Tylko w obrębie stawów rybnych gniazduje na terenie gminy zausznik i kokoszka wodna.

- Zbiorniki zaporowe są sztucznym, ale atrakcyjną przestrzenią życia ptaków. Jezioro Nyskiego od długiego okresu czasu ofiarowało odpowiednie zróżnicowanie środowisk wodnych dla awifauny, choć zbiorniki szuwarowe są tu stosunkowo słabo wykształcone. Wzbogacając na zróżnicowanie gatunkowe wpływają natomiast sztucznie powstałe wyspy, położone głównie w zachodniej części zbiornika. Zbiornik Nyski pod względem ornitologicznym wyróżnia kilka osobliwych cech. W okresie przelotu i zimowania dochodzi do znacznych koncentracji ptaków wodno-błotnych. Liczebność wielu gatunków osiąga tutaj wartości niespotykane lub bardzo rzadko spotykane w innych częściach Śląska, a nawet południowej Polski. Przy gatunkach pospolitych, gniazdujących w obrębie zbiornika (perkoz dwuczuby, krzyżówka, czernica, łyska, czajka i trzcinniczek), występują także rzadkie w skali Śląska gatunki: bączek, cyranka, płaskonos, błotniak stawowy, kropiatka, krwawodziób, śmieszka, mewa czarnogłowa, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna, brzegówka, strumieniówka i dziwonina. Dla cyranki, płaskonosy, kropiatki, sieweczki obrożnej, krwawodzioba, mewy czarnogłowej, mewy pospolitej i rybitwy białoczelnej Jezioro Nyskie jest jedynym miejscem występowania w gminie. Dla mewy czarnogłowej i rybitwy białoczelnej jest to jedyne miejsce występowania tych gatunków w województwie opolskim oraz odpowiednio drugie i trzecie na Śląsku. Stanowiska cyranki, płaskonosy, kropiatki, sieweczki obrożnej, krwawodzioba i mewy pospolitej są jedynymi z nielicznych na Śląsku. Dodatkowo Zbiornik Nyski zasiedla kilkadziesiąt gatunków ryb. Okresowo przeprowadza się na jego obszarze zarybianie wieloma gatunkami. Podejmowano także wiele prób introdukcji. Stwierdzono tutaj także naturalne mieszańce międzygatunkowe, a nawet międzyrodzajowe np.: leszcza z płocią. Zbiornik Nyski zaliczany jest do krainy leszczowo – sandaczowej.

- Forty Nyskie stanowią największe w województwie opolskim zimowisko nietoperzy. Najliczniej występują gatunki zimnolubne. Mopki dominowały w strukturze zimujących gatunków - 59,7%. Poza tym następujące gatunki nietoperzy były gatunkami akcesorycznymi: gacki brunatne - 14,9% (w liczbie wszystkich osobników), nocki duże - 8,6%, nocki rude - 7,5%.
- Faunę gminy dopełniają gatunki charakterystyczne dla środowisk wodno – błotnych. Środowiska te o największym znaczeniu dla fauny stanowią:
- Ogółem na terenie gminy Nysa stwierdzono występowanie 170 gatunków chronionych, w tym:
 - 4 gatunki bezkręgowców;
 - 1 gatunek smoczkoustych;
 - 6 gatunków ryb;
 - 12 gatunków płazów;
 - 5 gatunków gadów;
 - 122 gatunki ptaków lęgowych;
 - 20 gatunków ssaków.

Obszary przyrody chronionej

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. 2013 poz. 627, ze zm.) na terenie gminy Nysa występuje: obszar chronionego krajobrazu, rezerwat przyrody, obszar NATURA 2000, pomniki przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt. Obszary o wysokich walorach przyrodniczych objęte ochroną prawną zajmują w gminie Nysa około 15% powierzchni gminy.

Obszar Chronionego Krajobrazu.

Według art. 23 wspomnianej powyżej ustawy o ochronie przyrody „obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych”. W części zachodniej gminy Nysa znajduje się fragment Otmuchowsko - Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar ten został objęty ochroną na mocy uchwały nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku na powierzchni całkowitej 11785,3 ha. Otmuchowsko - Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje dwa zbiorniki zaporowe (Jezioro Otmuchowskie i Nyskie) oraz tereny bezpośrednio do nich przyległe i jest to trzeci co do wielkości obszar chronionego krajobrazu w województwie opolskim. Celem było utrzymanie w nim wysokich walorów krajobrazowych dla rekreacji i turystyki, a zwłaszcza ochrona terenów, które stanowi ostoje dla ptactwa wodnego i błotnego.

Na obszarze tym obowiązują ustalenia zawarte w Rozporządzeniu nr 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Opolskiego z 2008 r., Nr 36, poz. 1283).

Na terenie Otmuchowsko - Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu ptaki stanowią najwartościowszą grupą zwierząt. Obszar jest miejscem postoju i koncentracji przelotnych ptaków wodnych i błotnych. Notowano tu do 30 tysięcy dzikich kaczek, po 4 tysiące dzikich gęsi i mew i około 10 tysięcy siewkowatych, w tym głównie czajek. Zbiorniki zaporowe są równie

zimowiskiem kilkunastu tysięcy kaczek i około 500 traczy nurogęsi. Zauważono tu niezwykle rzadkie w Polsce gatunki: mewę orlicę, biegusa bairda, kuliczka płowego, świergotka tajgowego, czajkę towarzyską, siewkę azjatycką, kulika cienkodziobego, płatkonoga płaskodziobego, rybitwę krótkodziobą, wydrzyka wielkiego, orła cesarskiego, raroga, czapłę nadobną i rybitwę popielatą. Awifauna lęgowa reprezentowana jest przez: mewy pospolite, sieweczkę obroną, rybitwy zwyczajne, kaczkę płaskonosą, dziwonię i remizę. Również znajduje się tutaj kolonia czapli siwej. W niewielkich dopływach zbiorników żyją również chronione gatunki ryb: śliz, strzebla potokowa, głowacz pręgopłetwy i kiełb. Badania florystyczne przyniosły odkrycia rzadkich zbiorowisk namuliskowych z ginącymi gatunkami: namulnikiem brzegowym, ponikłem jajowatym, ciborą brunatną i turzycą ciborową oraz stanowiska wątrobowca, kruszczyka szerokolistnego i goryczki wąskolistnej.

Rezerwat przyrody.

Zgodnie z art. 13 ustawy o ochronie przyrody 16 kwietnia 2004 roku „rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi”. Tworzenie rezerwatów ścisłych jest jedną z podstawowych metod ochrony przyrody w ramach tak zwanej strategii zachowawczej, czyli konserwatorskiej. Celem tej strategii jest utrzymanie w stanie możliwie niezmienionym obiektów o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych lub kulturowych, przy wykluczeniu jakiegokolwiek ingerencji człowieka.

- Rezerwat przyrody „Przyłęk” położony na terenie gminy Nysa i Głucholazy utworzono na mocy zarządzenia Nr 203 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 17 września 1952 roku (MP nrA-85, poz.1348) na obszarze 0,80 ha. Znajduje się on na terenie Nadleśnictwa Prudnik, obręb Prudnik, leśnictwo Buków, na południe od miejscowości Przełęk w dorzeczu Nysy Kłodzkiej. Celem jego utworzenia było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego, który niegdyś porastał cały obszar Przedgórze Sudeckiego, a obecnie wskutek wycięcia lasów i zajęcia gruntów pod uprawę rolną, zachował się jedynie niewielki jego fragment.
- Według typologii siedliskowej na terenie rezerwatu występuje las świeży, a zbiorowisko roślinne kwalifikuje się do zespołu grądu środkowoeuropejskiego. Drzewostan pochodzenia naturalnego charakteryzuje się tu strukturą wielowarstwową i wielowiekową z bogatą warstwą podszytu. Z gatunków drzew najliczniej reprezentowany jest dąb bezszypułkowy, a pojedynczo spotyka się także: lipę drobnolistną, graba pospolitego, świerka pospolitego i jodłę pospolitą. W piętrze dolnym występują: lipa, grab, jawor, dąb, świerk i jesion wyniosły. Podrost reprezentowany jest głównie przez jawor. W podszyści występują: bez czarny, grab, lipa, jawor, leszczyna, jarząb pospolity i miejscami śliwa tarnina. W warstwie runa znajdują się między innymi: kupkówka, przytulia rozłogowa i wonna, gwiazdnica wielokwiatowa, gajowiec żółty, kokoryczka wielokwiatowa, zawilec gajowego, fiołek leśny, wiechlina gajowa, szczawik zajęczy, turzycza drżączkowata. Z gatunków chronionych wyróżnia się: bluszcz pospolity, przytulia wonna i konwalia majowa. Mała powierzchnia rezerwatu otoczonego polami

uprawniami sprawia, że nie jest on ostoją większych zwierząt i jedynie dogodne warunki bytowania znajduje tutaj duża ilość różnorodnych ptaków śpiewających.

Obszary NATURA 2000

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: 1) obszary specjalnej ochrony ptaków; 2) specjalne obszary ochrony siedlisk. Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust 1 pkt 1 - 4 i 6 - 9”. Formy te to: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe.

Przed 1 maja 2004 roku Polska przekazała do Komisji Europejskiej listę obszarów NATURA 2000, które zostały zaakceptowane przez Komisję i są objęte ochroną. Na terenie gminy Nysa znajdują się trzy takie obszary.

• **Obszar Natura 2000 Przylęk nad Białą Głuchołaską PLH 160016** - tabela 8, o powierzchni 166 ha położony jest na przedgórzu Gór Opawskich i obejmuje niewielki, izolowany kompleks lasów łęgowych, grądów i zarośli wierzbowych oraz dobrze zachowany odcinek podgórskiej rzeki z dynamicznie zachodzącymi procesami korytowymi. W jego granicach zlokalizowany jest rezerwat przyrody „Przylęk”. Obejmuje on naturalny odcinek rzeki Białej Głuchołaskiej wraz z otaczającymi rzekę łożyskami, łęgami i grądami. Jest to teren płaskiej terasy zalewowej na zachodzie przechodzący w terasy nadlewowe i wysoczyznę polodowcową. W dnie doliny występują mady, w lokalnych obniżeniach namuły. Koryto rzeki ma charakter podgórski, lokalnie roztokowy. Obszar w większości pokrywają zbiorowiska leśne. Ostoja położona jest w strefie przejściowej między Górami Opawskimi, a terenami nizinnymi Ziemi Nyskiej. Obszar jest cenny przyrodniczo ze względu na występowanie dobrze zachowanych grądów o charakterze przejściowym między łądem subkontynentalnym a środkowoeuropejskim. W województwie opolskim przebiega naturalna granica między tymi dwoma podtypami łądów. Dodatkowo w sąsiedztwie łądów występuje bardzo dobrze zachowany łąg Ficario-Ulmetum. W proponowanej ostoji koryto Białej Głuchołaskiej podlega naturalnym procesom geomorfologicznym. Kompleks leśny ma charakter zwarty i ostańcowy w odlesionej dolinie.

*Trwają prace nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla tego obszaru.*¹⁵

Na terenie ostoji stwierdzono występowanie gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:

- *Albedo atthis*,
- *Dryocopus martusi*,
- *Dendrocopos medius*,
- *Ficedula albicollis*.

Na terenie ostoji stwierdzono ponadto występowanie siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej Rady 92/43/EWG:

- łąg środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio- Carpinetum*, *Tilio- Carpinetum*) - kod 9170,
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo- fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) - kod 91E0,

¹⁵ <http://opole.rdos.gov.pl/images/stories/docs/przylek.pdf>

- łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Filario Ulmetum)-kod 91F0. Ponadto z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występuje tu Lutra Lutra (wydra).

• **Obszar Natura 2000 Forty Nyskie PLH160001** tabela 9, o powierzchni 55,4 ha to rozległa XIX wieczna budowla obronna z dużą liczbą korytarzy, wzniesiona w obniżeniu dolinnym Nysy Kłodzkiej, charakteryzuje się specyficznym mikroklimatem. Głównym walorem obszaru jest jedno z ważniejszych na Śląsku zimowisk nietoperzy. Spośród występujących nietoperzy zinwentaryzowano 5 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- podkowiec mały,
- mopek,
- nocek orzęsiony,
- nocek Bechsteina,
- nocek duży.

Na terenie ostoi stwierdzono ponadto występowanie 1 siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG - grądu środkowoeuropejskiego. Ponadto z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tu 3 gatunki ptaków lęgowych:

- dzięcioł zielonosiwy,
- dzięcioł czarny,
- dzięcioł średni.

Gatunki te są równie prawnie chronione w Polsce.

Dla obszaru Natura 2000 „Forty Nyskie” wydane zostało Zarządzenie nr 2/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 21 stycznia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych (Dz. U. Woj. Opolskiego z dnia 22 stycznia 2013 r, poz. 254).

• **Obszar Natura 2000 Zbiornik Nyski PLB160002** tabela 10, o powierzchni 2127,8 ha to duży zbiornik zaporowy na Nysie Kłodzkiej. Otaczają go wzgórza, w większości użytkowane rolniczo. W zachodniej części zbiornika znajduje się kilka sztucznie utworzonych wysp (w wyniku eksploatacji wiru). Południowy i zachodni brzeg zajmują zarośla wierzbowe i słabo rozwinięta roślinność wodna. Wahania poziomu wody w zbiorniku są znaczne. Przy niskim stanie wody linia brzegowa jest urozmaicona - pojawiają się zatoki, wysepki i wypłacenia.

Na terenie ostoi stwierdzono występowanie, co najmniej 15 gatunków ptaków migrujących z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:

- Ixobrychus minutus,
- Egretta alba,
- Ciconia ciconia,
- Anser fabalis,
- Anas crecca,
- Anas platyrhynchos,
- Anas querquedula,
- Aythya ferina,
- Aythya nyroca,
- Circus aeruginosus,
- Porzana porzana,
- Crex crex,
- Pluvialis squatarola,

- Vanellus vanellus,
- Calidris minuta,
- Calidris ferruginea,
- Calidris alpina,
- Philomachus pugnax,
- Numenius arquata,
- Tringa nebularia,
- Tringa glareola,
- Actitis hypoleucos,
- Larus melanocephalus,
- Larus ridibundus,
- Larus canus,
- Sterna hirundo,
- Sterna albifrons,
- Alcedo atthis,
- Picus canus,
- Lanius collurio,
- Emberiza hortulana,
- Calidris alpina schinzii,
- Waterfowl.

Ponadto ostoja jest ważnym miejscem dla migrujących kaczek Anatidae, zwłaszcza w okresie jesiennym i zimowym (do 60000 os) oraz dla siewkowych (Charadrii) na jesiennym przelocie. Gniazduje tu powyżej 1% populacji krajowej mewy czarnogłowej; stosunkowo wysoką liczebność osiąga rybitwa rzeczna. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego gęsi zbożowej i krzyżówki; stosunkowo duże koncentracje osiąga: czapla biała, łączak, biegus malutki, biegus zmienny, brodziec piskliwy, cyraneczka, czajka, kulik wielki, kwokacz, siewnica; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (do 60000) zarówno w okresie wędrówki jak i zimowania.

Dla obszaru Natura 2000 „Zbiornik Nyski” ustanowiony został plan zadań ochronnych - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu nr 40/13 z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Zbiornik Nyski” PLB160002 (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2013 r, poz. 2685).

Tabela 8: PLH160016 Przyłęk nad Białą Głuchotaską (Typ Ostoi B, powierzchnia 166 ha)

Lp	Kod	Nazwa siedliska	Znaczenie obszaru dla siedliska					
			Pokrycie [%]	Reprezentacja	Obszar względny	Stan zachowania	Ocena ogólna	Kryterium
1	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	53%	A	C	A	A	
2	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)	14.7%	C	C	B	C	
3	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	12.2%	A	C	A	B	
Ssaki								
Lp	Kod	Nazwa gatunku	Znaczenie obszaru dla gatunku				Ocena ogólna	
			Liczebność	Stan zachowania	Izolacja			
1	1355	wydra	D					

Ptaki						
Lp	Kod	Nazwa gatunku	Znaczenie obszaru dla gatunku			
			Liczebność	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	A229	Alcedo atthis	D			
2	A238	Dendrocopos medius	D			
3	A236	Dryocopus martius	D			
4	A321	Ficedula albicollis	D			
Rośliny						
Lp	Nazwa gatunku					
1	Allium ursinum					
2	Corydalis cava					
3	Leucojum vernum					
Ogólna charakterystyka obszaru						
Proponowany obszar obejmuje naturalny odcinek rzeki Białej Głuchołaskiej wraz z otaczającymi rzekę łożowiskami, łęgami i grądami. Jest to teren płaskiej terasy zalewowej na zachodzie przechodzący w terasy nadzalewowe i wysoczyznę polodowcową. W dnie doliny występują mady, w lokalnych obniżeniach namuły. Koryto rzeki ma charakter podgórski, lokalnie roztokowy. Obszar w większości pokrywają zbiorowiska leśne. Ostoja położona jest w strefie przejściowej między Górami Opawskimi, a terenami nizinnymi Ziemi Nyskiej. Obszar jest cenny przyrodniczo ze względu na występowanie dobrze zachowanych grądów o charakterze przejściowym między grądem subkontynentalnym a środkowoeuropejskim.						
Status ochrony						
Fragment proponowanej Ostoi jest objęty ochroną rezerwatową. Rezerwat Przyłęk (1952 r, 0.8 ha) obejmuje jedynie ok. 0,5% dobrze wykształconych grądów proponowanej ostoi.						
Klasy siedlisk						
Siedlisko					Pokrycie [%]	
lasy liściaste					96 %	
grunty orne					4 %	

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Tabela 9: PLH160001: Forty Nyskie (Typ Ostoi B, powierzchnia 55.4 ha).

Lp	Kod	Nazwa siedliska	Znaczenie obszaru dla siedliska					
			Pokrycie [%]	Reprezentacja	Obszar względny	Stan zachowania	Ocena ogólna	Kryterium
1	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	70%	C	C	C	C	
Ssaki								
Lp	Kod	Nazwa gatunku	Znaczenie obszaru dla gatunku					
			Liczebność	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna		
1	1308	mopek	C	B	C	B		
2	1323	nocek Bechsteina	D					
3	1324	nocek duży	D					
4	1321	nocek orzęsiony	C	B	C	C		
5	1303	podkowiec mały	D					
Ptaki								
Lp	Kod	Nazwa gatunku	Znaczenie obszaru dla gatunku					
			Liczebność	Stan zachowania		Izolacja	Ocena ogólna	
1	A238	Dendrocopos medius	D					
2	A236	Dryocopus martius	D					
3	A234	Picus canus	D					
Rośliny inne								
Lonicera periclymenum								
Ogólna charakterystyka obszaru								
Rozległa, XIX w. budowla obronna, z dużą liczbą korytarzy, wzniesiona w obniżeniu dolinnym Nysy Kłodzkiej, obecnie leży na terenie parku miejskiego w Nysie. Charakteryzuje się specyficznym mikroklimatem.								
Status ochrony								

Obszar nie jest chroniony.	
Klasy siedlisk	
Siedlisko	Pokrycie [%]
zielen miejska	90
łąki i pastwiska	6
tereny luźno zabudowane	4
Sprawujący nadzór (instytucja lub osoba):	
Urząd Miasta i Gminy Nysa, ul. Kolejowa 15, 48-300 Nysa, tel. (77) 4080500. Towarzystwo Przyjaciół Fortyfikacji "Twierdza Nysa". 48-300 Nysa, ul. Bolesława Śmiałego 18, tel/fax: (77) 4338446.	

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Tabela 10: PLB160002 Zbiornik Nyski (Typ Ostoi A, powierzchnia 2127.8 ha)

Ptaki						
Lp	Kod	Nazwa gatunku	Znaczenie obszaru dla gatunku			
			Liczebność	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	A229	Alcedo atthis	C	C	C	C
2	A060	Aythya nyroca	D			
3	A466	Calidris alpina schinzii	C	C	C	C
4	A031	Ciconia ciconia	D			
5	A081	Circus aeruginosus	C	C	C	C
6	A122	Crex crex	D			
7	A027	Egretta alba (Ardea alba)	D			
8	A379	Emberiza hortulana	D			
9	A022	Ixobrychus minutus	C	C	C	C
10	A338	Lanius collurio	D			
11	A176	Larus melanocephalus	B	C	A	B
12	A151	Philomachus pugnax	D			
13	A234	Picus canus	C	C	C	C
14	A119	Porzana porzana	D			
15	A193	Sterna hirundo	C	C	C	C
16	A195	Sternula albifrons	D			
17	A166	Tringa glareola	C	C	C	C
Ogólna charakterystyka obszaru						
Obszar stanowi duży zbiornik zaporowy na Nysie Kłodzkiej. Otaczają go wzgórza, w większości użytkowane rolniczo. W zachodniej części zbiornika znajduje się kilka, sztucznie utworzonych wysp (w wyniku eksploatacji żwiru). Południowy i zachodni brzeg zajmują zarośla wierzbowe i słabo rozwinięta roślinność wodna. Wahania poziomu wody w zbiorniku są znaczne. Przy niskim stanie wody, linia brzegowa jest urozmaicona: pojawiają się liczne zatoki, wysepki i wypłyenia.						
Status ochrony						
Występują następujące formy ochrony: Obszar Chronionego Krajobrazu: Otmuchowsko-Nyski (12994,0 ha)						
Klasy siedlisk						
Siedlisko					Pokrycie [%]	
zbiorniki wodne					52	
łąki i pastwiska					25	
Bagna					16	
grunty orne					4	
złożone systemy upraw i działek					1	
tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych					1	
lasy liściaste					1	

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczającej się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności

sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie¹⁶.

Według rozporządzenia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Ministerstwa Środowiska w gminie Nysa jest 22 pomniki przyrody.

Tabela 11: Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Nysa (stan na 12.06.2014 r.)

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Rejestr	Lokalizacja	Obwód (cm)	Wysokość (m)	Wiek (lata)
1	Buk zwyczajny odm. zwisająca	1995-08-30	Uchwała Nr XIV/146/95 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 sierpnia 1995 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Nysa, ul. Poniatowskiego I Kościuszki	335	18	80
2	Dąb szypułkowy	1995-08-30	Uchwała Nr XIV/146/95 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 sierpnia 1995 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Nysa, park miejski	406	30	170
3	Dąb bezszypułkowy	1995-08-30	Uchwała Nr XIV/146/95 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 sierpnia 1995 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Biała Nyska, dz nr 293	402	27	200
4	Dąb bezszypułkowy	1995-08-30	Uchwała Nr XIV/146/95 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 sierpnia 1995 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Biała Nyska, dz nr 200/3	454	31,5	210
5	Dąb bezszypułkowy	1995-08-30	Uchwała Nr XIV/146/95 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 sierpnia 1995 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Biała Nyska, dz nr 203/3	500	25	250
6	Grusza domowa	2008-06-27	Uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 27 czerwca 2008 r.	Hajduki Nyskie, dz nr 277	323	10	170
7	Buk pospolity	2008-06-27	Uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 27 czerwca 2008 r.	Obręb ewid. Złotogłowice Rochus dz. Nr 833/3	320	10	
8	Buk pospolity	2008-06-27	Uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 27 czerwca 2008 r.	Obręb ewid. Złotogłowice Rochus dz. Nr 833/3	268	10	
9	Sosna pospolita	2008-06-27	Uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 27 czerwca 2008 r.	Nysa, Górka otmuchowska dz. Nr 833/3	258	20	
10	Miłorząb	2008-06-27	Uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 27 czerwca 2008 r.	Nysa, ul. Piastowska dz. Nr 55	237	20	
11	Dąb szypułkowy	2010-09-02	Uchwała Nr L/733/10 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 02 września 2010 r.	Nysa, ul. Słowiańska dz. Nr 32/1	428	24	

¹⁶ <http://www.wsr.opole.uw.gov.pl/1konserwator/pomniki/html/pomniki.html>

12	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 510	452	-	-
13	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 510	460	-	-
14	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 510	470	-	-
15	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	380	-	-
16	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	396	-	-
17	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	330	-	-
18	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	440	-	-
19	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	361	-	-
20	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	410	-	-
21	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	460	-	-
22	Dąb szypułkowy	2012-05-30	Uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 maja 2012 r.	Biała Nyska, dz nr 517	410	-	-

Źródło: www.bip.nysa.pl

W gminnej ewidencji Urzędu Miejskiego w Nysie znajdują się zabytki przyrody: planty miejskie, park miejski w Nysie, park w Białej Nyskiej, aleja kasztanowców na cmentarzu parafialnym w Goświnowicach oraz park w Siestrzechowicach

Zabytki

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z późniejszymi zm.) zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Najważniejszymi zabytkami architektury i budownictwa są: zabytki architektury świeckiej, zabytki architektury sakralnej, zabytkowe cmentarze, parki pałacowe, dworskie, willowe, miejskie, formy tradycyjnej zabudowy wiejskiej, zabytki techniki, zabytki nowożytnej architektury militarnej, charakterystyczne układy urbanistyczne miast, stanowiska archeologiczne, zabytki ruchome. Według krajowego rejestru zabytków, na terenie gminy Nysa znajdują się 124 zabytki, w tym 39 znajduje się na terenie wiejskim¹⁷. Urząd Miejski w Nysie prowadzi gminną ewidencję zabytków nieruchomych

¹⁷ Wykaz obiektów nieruchomych zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego – stan na dzień 1 czerwca 2013 r. - www.wuozopole.pl

stanowiąc materiał pomocniczy do podejmowania działań związanych z ochroną zabytków. Ewidencja zawiera 510 kart¹⁸.

Rejestr uwzględnia zabytki architektury i budownictwa w podziale na: historyczne układy przestrzenne, zespoły pałacowo – folwarczno – parkowe, zespoły zabytkowej zieleni, budownictwo obronne, zabytki sakralne, budynki użyteczności publicznej, nieruchome zabytki techniki (bez zabytków ruchomych).

Dobra materialne

Dobro materialne jest pojęciem bardzo szeroko rozumianym, dlatego w niniejszym opracowaniu ograniczono się do dóbr materialnych jako wszelkich obiektów budowlanych, pomników.

¹⁸ Załącznik nr 1 Ogólny stan zachowania zabytków nieruchomych znajdujących się w ewidencji Gminy Nysa
bip.nysa.pl/uchwaly/...1/uchwnr529z1.doc

8. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko wiążących się z realizacją Strategii

Poniżej w tabeli dokonano oceny skutków realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023”. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do kierunków działań założonych w omawianym dokumencie. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ wymienionych priorytetów i celów na poszczególne elementy środowiska

Tabela 12 : Wyniki analizy przewidywanych znaczących oddziaływań (w tym oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) działań spowodowanych wyznaczonymi priorytetami i celami operacyjnymi na aspekty środowiska.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Priorytet 1.: „Konkurencyjna gospodarka”.															
Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu.	Cel operacyjny 1.1.1.: Kompleksowe wsparcie przedsiębiorstw, w tym branży turystycznej.	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0/+
	Cel operacyjny 1.1.2.: Wspieranie współpracy lokalnej na rzecz wzmocnienia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.	0	0	+	0/-	0/-	0	0	0	+/-	0	+/-	0/-	0	0/+
	Cel operacyjny 1.1.3.: Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej.	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	+/-	0	0
	Cel operacyjny: 1.1.4.: Budowanie sieci gospodarczych powiązań w skali subregionalnej, regionalnej i ponadregionalnej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy.	Cel operacyjny 1.2.1.: Wspieranie rozwoju usług rynkowych dla otoczenia lokalnego i ponadlokalnego.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0
	Cel operacyjny 1.2.2.: Budowanie oferty turystycznej w oparciu o wysokiej jakości usługi turystyczne.	0	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
	Cel operacyjny: 1.2.3.: Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych i usług świadczonych w interesie ogólnym na potrzeby lokalnej gospodarki.	0	0/+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0
Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy.	Cel operacyjny 1.3.1.: Pobudzanie przedsiębiorczości mieszkańców.	0	0	+	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0	0/-	0	0	+/-
	Cel operacyjny 1.3.2.: Wspieranie inicjatyw prozatrudnieniowych lokalnych pracodawców.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+
	Cel operacyjny 1.3.3.: Wsparcie w tworzeniu nowych miejsc pracy poprzez nowe inwestycje.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Priorytet 2.: „Silny kapitał ludzki i społeczny”.															
Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego.	Cel operacyjny 2.1.1.: Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	0/+	0/+
	Cel operacyjny 2.1.2.: Współpraca ze Starostwem i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej na poziomie ponadgimnazjalnym do potrzeb rynku pracy.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	0/+	0/+
	Cel operacyjny 2.1.3.: Wspieranie inicjatyw na rzecz podniesienia atrakcyjności zawodowej mieszkańców.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	0/+	0/+
	Cel operacyjny 2.1.4.: Dążenie do zapewnienia wykształconym mieszkańcom gminy perspektyw realizacji zawodowej.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	0/+	0/+
	Cel operacyjny 2.1.5.: Wspieranie funkcjonowania szkolnictwa wyższego i współpracy ze środowiskiem naukowym dla rozwoju gospodarczego i społecznego i wzmacniania pozycji Nysy jako ośrodka subregionalnego.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	0/+	0/+
Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego.	Cel operacyjny 2.2.1.: Dalszy rozwój i poprawa dostępności wysokiej jakości usług publicznych i świadczonych w interesie ogólnym dla mieszkańców.	0/+	0	+	0	0	0	0	+/-	+/-	0	+	+/-	0/+	0/+

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
	Cel operacyjny 2.2.2.: Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej dla mieszkańców gminy, powiatu i subregionu.	0	0	+	0	0	0	0	+/-	+/-	0	+	0	0/+	0/+
	Cel 2.2.3.: Wzmacnianie tożsamości lokalnej i integracji mieszkańców.	0	0	+	0	0	0	0	+/-	+/-	0	+	0	0/+	0/+
	Cel 2.2.4.: Wspieranie powiązań na rzecz poprawy jakości życia.	0	0	+	0	0	0	0	+/-	+/-	0	+/-	0	0/+	0/+
Priorytet 3.: „Nowoczesna infrastruktura i chronione środowisko”.															
Cel strategiczny 3.1.: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.	Cel operacyjny 3.1.1.: Poprawa dostępności komunikacyjnej w skali lokalnej i ponadlokalnej oraz rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy.	0/+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0
	Cel operacyjny 3.1.2.: Rozwój i zapewnienie atrakcyjnej infrastruktury komunalnej o wysokiej jakości i dostępności na potrzeby mieszkańców i gospodarki.	0	0	+	0	0	0	0/+	0/+	0	0	+/-	0	0	0
	Cel operacyjny 3.1.3.: Rozwój infrastruktury turystycznej.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+	+
Cel strategiczny 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.	Cel operacyjny 3.2.1.: Wspieranie rozwoju produkcji i usług opartych na lokalnym potencjale.	0	0	+	0	0	0	0	-/0	-/0	0	+/-	0/-	0	0/+
	Cel operacyjny 3.2.2.: Poprawa efektywności gospodarowania zasobami naturalnymi z poszanowaniem środowiska naturalnego.	0/+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+/-	0/+	0	0/+
	Cel operacyjny 3.2.3.: Budowanie przewagi konkurencyjnej gminy w skali subregionalnej, regionalnej i ponadregionalnej w oparciu o posiadane zasoby.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0/-	0	0/+
Priorytet 4.: „Atrakcyjna przestrzeń miejska i obszarów wiejskich”.															
Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania	Cel operacyjny 4.1.1.: Rewitalizacja Nysy jako przestrzeni miejskiej przyjaznej do życia i wypoczynku.	0	0	+	0/-	0/+	+/-	+/0	+/-	0/+	0	0/+	0	+	+
	Cel operacyjny 4.1.2.: Ochrona dziedzictwa kulturowego Nysy.	0	0	+	0/-	0	0	0	0	0	0	+/-	0/+	+	+

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
przestrzeni miejskiej w Nysie	Cel operacyjny 4.1.3.: Rozwój przestrzenny Nysy z uwzględnieniem miastotwórczej funkcji ośrodka subregionalnego.	0	0	+	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	+/-	0/+	+	+
Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa, jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.	Cel operacyjny 4.2.1.: Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno - spożywczego.	0	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0/+	0/+	0/+
	Cel operacyjny 4.2.2.: Rozwój miejscowości na obszarach wiejskich jako atrakcyjnych miejsc do zamieszkania i rekreacji.	0	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0/+	0/+	0/+
	Cel operacyjny 4.2.3.: Wzmacnianie przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami wiejskimi a miastem.	0	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0/+	0/+	0/+
	Cel operacyjny 4.2.4.: Wspieranie gospodarczej i społecznej specjalizacji sołectw gminy Nysa.	0/+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0/+	0/+	0/+
Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.	Cel operacyjny 4.3.1.: Tworzenie powiązań pomiędzy Nysą a otaczającym ją obszarem funkcjonalnym.	0/+	+/-	+	0/-	0/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0/+	0/+	0/+
	Cel operacyjny 4.3.2.: Inicjowanie platformy współpracy gminy Nysa w wymiarze subregionalnym, regionalnym i ponadregionalnym na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego.	0	0/+	+	0/-	0/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0/+	0/+	0/+

Oznaczenia:

(+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko,

(+/-) - realizacja zadania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki,

Analiza i ocena dotycząca priorytetów i celów oraz ich wpływu na środowisko

Priorytet 1.: „Konkurencyjna gospodarka”.

Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu.

Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy.

Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy.

Cztery identyfikowane cele operacyjne w tym priorytecie wskazują na kierunki działań zmierzających do wzrostu konkurencyjności gospodarki i poprawy sytuacji gospodarczej. Związane są one z rozpoczynającą się budową obwodnicy Nysy i planowanym rozszerzeniem WSSE o nowe tereny inwestycyjne. Kluczowe znaczenie ma uzbrojenie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych w Regionalnym Parku Przemysłowym „Invest Park” w Goświnowicach-Radzikowicach w ramach dofinansowania z „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020” oraz realizacja polityki aktywnego pozyskiwania inwestorów.

Realizacja Strategii spowoduje powstanie nowych oddziaływań na środowisko. Przypuszcza się, że największe znaczenie będą mieć tereny aktywności gospodarczych, funkcjonujące na terenie gminy oraz planowany ich rozwój na wyznaczonych terenach. Powiększenie terenów aktywności gospodarczej, które w swoim założeniu obejmują wiele form i rodzajów działalności może powodować ryzyko powstawania negatywnych wpływów na środowisko związanych głównie ze wzrostem emisji zanieczyszczeń do środowiska, mimo stosowania się do przepisów ochrony środowiska. Za korzystne uznaje się wyznaczenie nowych terenów lokalizacji na peryferiach miasta i tym samym ich oddalenie od istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej. Prognozuje się, że na terenach udostępnionych pod lokalizację aktywności gospodarczych nastąpi budowa wielu kubaturowych obiektów, zostaną utworzone rozległe tereny o utwardzonej nawierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych, nastąpi tym samym bezpowrotne zniszczenie wierzchniej warstwy gleby. Towarzyszyć będą temu zwiększone negatywne presje na roślinność i świat zwierzęcy. Inne potencjalne oddziaływania związane będą z emisją spalin, pyłu i hałasu oraz możliwym przenikaniem zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi z obszarów, na których znajdować się będą zbiorniki i dystrybutory paliw czy chociażby place parkingowe. Możliwe są również zmiany klimatu lokalnego przez podniesienie temperatury i ograniczenie siły wiatrów. Wystąpią oczywiście działania niwelujące i zapobiegawcze. Należy dążyć do redukcji emisji zanieczyszczeń gazowych, ilości ścieków i odpadów oraz ich właściwej utylizacji poprzez stosowanie nowoczesnych, proekologicznych technologii. Konieczne jest odpowiednie zabezpieczanie powierzchni nieutwardzonych przed przenikaniem do gleb szkodliwych substancji. Nie należy również składować większej ilości odpadów, a ścieki i wody opadowe z terenów dystrybucji paliw muszą podlegać podczyszczaniu przez separatory koalescencyjne.

Straty te należy jednak uznać za nieuniknione w związku z rozwojem przestrzennym terenów aktywności gospodarczych. Będą to oddziaływania stałe, skumulowane, o nieznacznej intensywności przekształceń i zasięgu miejscowym, a pod względem trwałości oddziaływania częściowo odwracalne.

Duże znaczenie dla łagodzenia negatywnych skutków na zachowanie dobrego stanu środowiska przyrodniczego będzie miała realizacja nowej sieci infrastruktury technicznej, w tym również regulacja gospodarki wodno - kanalizacyjnej na terenach wsi, które stanowiły poważne źródło

zagrożeń wielu komponentów środowiska (gleby, wód powierzchniowych i podziemnych). Zlokalizowanie uciążliwych zakładów, obiektów i urządzeń poza terenami mieszkaniowo - usługowymi czy rekreacyjnymi na terenach o wyodrębnionej skoncentrowanej funkcji przemysłowo - produkcyjnej, gdzie ich uciążliwość nie będzie oddziaływać na strefę osiedleńczo - wypoczynkową uważa się za zjawisko bardzo korzystne dla stanu środowiska jak i krajobrazu gminy Nysa.

Należy uwzględnić korzyści społeczne i ekonomiczne, które będą wysokie przy możliwych niewielkich kosztach - związanych z pogorszeniem stanu środowiska. Działania „miękkie” związane z powstaniem powiązań pomiędzy firmami mogą skutkować tylko lepszemu wykorzystaniu posiadanych zasobów i tym samym zmniejszeniu obciążenia środowiska.

Priorytet 2.: „Silny kapitał ludzki i społeczny”.

Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego.

Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego

Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego obejmuje najbardziej zróżnicowane cele operacyjne pośród wszystkich celów strategicznych. Należą one przede wszystkim do typowych działań „miękkich”, czyli ukierunkowanych na rozwój kapitału ludzkiego. Zadania inwestycyjne („twarde”) polegające na modernizacji i rozbudowie bazy lokalowej placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych oraz bazy sportowej na terenie placówek edukacyjnych nie będą wiązały się z zajmowaniem nowych terenów inwestycyjnych.

Będą to oddziaływania stałe, nie powodujące przekształceń i o zasięgu lokalnym. Należy spodziewać się pewnych **pozytywnych oddziaływań pośrednich** – dotyczących ogółu zagadnień oddziaływania człowieka na środowisko, związanych z rosnącą świadomością ekologiczną i większym zainteresowaniem stanem przyrody w miejscu zamieszkania i jego otoczeniu będącą stały elementem poprawy jakości życia mieszkańców. Można przypuszczać, że w dłuższym okresie mogą mieć miejsce korzystne zmiany proekologiczne w świadomości mieszkańców. Siła kapitału społecznego wiąże się z możliwościami zatrudnienia. Poprawa sytuacji na rynku pracy podniesie jakość życia na terenie gminy. Zapewni to również podnoszenie jakości i dostępności do usług publicznych i świadczonych w interesie ogólnym oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty. W aspekcie społecznym należy zwrócić uwagę, iż aktywizacja gospodarcza zawsze niesie skutki pozytywne i wymierne.

Wzrost poziomu wykształcenia i kwalifikacje mieszkańców wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy każdego obszaru, bowiem od poziomu wykształcenia zależy przystosowanie społeczeństwa do funkcjonowania w bardzo dynamicznej, podlegającej szybkim zmianom rzeczywistości społeczno- gospodarczej i politycznej. W aktualnych warunkach o pozycji społecznej i statusie materialnym mieszkańców coraz częściej decydują kwalifikacje, umiejętności szybkiego poszerzania wiedzy i dostosowywanie kierunków wykształcenia do potrzeb rynku.

Priorytet 3.: „Nowoczesna infrastruktura i chronione środowisko”.

Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

Cel strategiczne 3.2.: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska dla dynamizacji rozwoju gospodarczego i społecznego.

Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej wiąże się z modernizacją i rozbudową sieci dróg, poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego, a także infrastruktury

komunalnej w mieście i na obszarach wiejskich. W tym zakresie nastąpi znaczna poprawa w związku z „Budową obwodnicy miejscowości Nysa w ciągu drogi krajowej nr 46 Kłodzko-Nysa-Opole-Szczekociny i nr 41 Nysa-Prudnik-Trzebina-granica państwa”¹⁹ oraz „Modernizacją zbiornika wodnego Nysa na rz. Nysie Kłodzkiej wraz z inwestycjami towarzyszącymi w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego”^{20 21} Działania w ramach tego celu wpływają na niemal wszystkie aspekty funkcjonowania gminy Nysa.

Realizacja zadań wyznaczonych w powyższym priorytecie zakłada generalnie remonty i przebudowę dróg stanowiących układ komunikacyjny gminy Nysa. W rezultatach zakłada się m.in.: lepsze skomunikowanie poszczególnych części gminy, w tym terenów WSSE oraz lepszą dostępność komunikacyjną terenów cennych przyrodniczo. W powiązaniu z wymienionymi powyżej kluczowymi inwestycjami nastąpi pozytywne oddziaływanie w sferze gospodarczej (racjonalizacja ruchu, lepsza dostępność, skrócenie czasu dojazdu, poprawa komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców, itd.). Nastąpi. Modernizacja infrastruktury drogowej i komunalnej spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków, zmniejszenia ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego ruchu drogowego na środowisko w Nysie oraz poprawę jakości powietrza. **Będą to oddziaływania stałe, o zauważalnej intensywności przekształceń i o zasięgu lokalnym, a pod względem trwałości częściowo odwracalne.** Obszar związany z ochroną zasobów środowiskowych i ich wykorzystaniem przez podmioty gospodarcze oraz mieszkańców wpisuje się w koncepcję zrównoważonego rozwoju związanego z działaniami zapewniającymi poszanowanie zasobów przyrodniczych w oparciu o opracowane plany zadań ochronnych.

Priorytet 4.: „Atrakcyjna przestrzeń miejska i obszarów wiejskich”.

Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie.

Cel strategiczny 4.2.: Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich gminy Nysa jako funkcjonalnego zaplecza dla miasta.

Cel strategiczny 4.3.: Rozwój przestrzenny gminy Nysa dzięki współpracy terytorialnej.

Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej będzie realizowana za pomocą celów operacyjnych. Rewitalizacja przestrzeni miejskiej wpłynie na jakość życia, podniesie atrakcyjność Nysy jako miejsca do zamieszkania, a pośrednio atrakcyjność gospodarczą. Przywrócenie Nysie jej historycznego znaczenia poprzez rewitalizację i odtwarzanie historycznej tkanki miejskiej jest powiązane z kapitałem społecznym, w tym budowaniem lokalnej tożsamości. Rozwój przestrzenny Nysy jako ośrodka subregionalnego związany jest z budowaniem platformy współpracy w wymiarze subregionalnym oraz budowaniem powiązań z obszarem wiejskim. Rozwój przestrzenny obszarów wiejskich wiąże się ze wzmacnianiem ich funkcji jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania i rekreacji dla mieszkańców Nysy i budowaniem powiązań przestrzennych pomiędzy sołectwami a miastem co spowoduje zmianę obszarów zabudowanych i tworzenie nowych ciągów komunikacyjnych. Nowe obiekty pozwolą na migrację organizmów, przestrzeń osadnicza ulegnie powiększeniu w wyniku czego będzie mniej narażona na antropopresję. Zwiększeniu ulega wówczas powierzchnia biologicznie czynna, na której funkcjonują organizmy żywe. Lepsza

¹⁹ <http://www.gddkia.gov.pl/pl/d/26c0ffb8ee07c6de79379f2209f94464>

²⁰ http://wroclaw.rzgw.gov.pl/files_mce/a%20202011/130%20NYSYA%20InnC5%BCynier/zal_nr_06_karta_informacyjna.pdf

²¹ Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na modernizacji zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego” EKOPLAN Opole 08.2008 r

dostępność komunikacyjna do terenów przyrodniczych zmniejszy oddziaływanie na obszary cenne. Praca sprzętu ciężkiego wykorzystywanego do budowy, rozbudowy, modernizacji infrastruktury może być przyczyną emigracji zwierząt i niszczenia flory. Poprawa ładu zapewni lepszą dostępność terenów przyrodniczo cennych. Oddziaływanie na ludność miasta (w kontekście oddziaływania na zdrowie, bezpieczeństwo, warunki materialne oraz jakość życia) prawdopodobnie nie będzie miało dużego natężenia, jednakże może dotyczyć znacznej części mieszkańców. **Będą to więc oddziaływania stałe, o nieznacznej intensywności przekształceń i o zasięgu miejscowym.**

Analiza i ocena dotycząca obszarów środowiska naturalnego

Obszary Natura 2000

Na analizowanym terenie zlokalizowane są obszary Natura 2000. Ogólne zalecenia dla ochrony głównych typów siedlisk przyrodniczych nie muszą wiązać się ze stosowaniem zakazów. W wielu przypadkach może się okazać, że kontynuacja dotychczasowego sposobu użytkowania terenu jest warunkiem utrzymania danego typu siedliska półnaturalnego w określonym stadium sukcesji. Dla dwóch obszarów Natura 2000 zostały opracowane plany zadań ochronnych (Zbiornik Nyski PLB160002 PZO²² i Forty Nyskie PLH160001 PZO²³), a dla jednego takie opracowanie jest tworzone (Przyłęk nad Białą Głucholaską PLH160016²⁴). Plany te zawierają wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz narzędzie do osiągnięcia celów środowiskowych w zakresie utrzymania odpowiedniej integralności i spójności obszarów. Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) istnieje obowiązek przeprowadzenia procedury ocen oddziaływania na środowisko dla obszarów Natura 2000, dotyczący nie tylko inwestycji planowanych w obrębie samego obszaru, ale także znajdujących się w najbliższym jego sąsiedztwie oraz wszystkich innych, które mogłyby mieć negatywny wpływ na jego walory przyrodnicze. Wszelkie potencjalne negatywne działania powodowane zagospodarowaniem obszarów w bezpośredniej bliskości obszarów chronionych należy rozpatrywać łącznie z pozytywnym wpływem przedsięwzięć na środowisko. Polityka ta polega na racjonalnym kształtowaniu obszarów i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz przeciwdziałania szkodom dla środowiska. Oznacza to, iż poprzez ustalenie określonego rodzaju zainwestowania chronionych obszarów stosowne organy mogą jednocześnie wprowadzać wskazania do określonego sposobu racjonalnego zagospodarowania i użytkowania tych terenów, np. poprzez kontrolowanie ruchu turystycznego, lokalizację obiektów i urządzeń w sposób nie powodujący defragmentacji siedlisk czy chociażby ograniczone użytkowanie terenów na okres wegetacji roślin czy czas hibernacji nietoperzy.

Planowana budowa obwodnicy spowoduje przesunięcie uciążliwego ruchu samochodowego w kierunku północnym od obszarów Natura 2000: Zbiornik Nyski i Forty Nyskie. Również realizacja zadania: powstania i uzbrojenie nowego obszaru WSSE spowodować pozytywne lub neutralne oddziaływania i skutki. Modernizacją zbiornika wodnego Nysa na rz. Nysie Kłodzkiej wraz

²² <http://pzo.gdos.gov.pl/dokumenty/pzo/item/925-zbiornik-nyski-plb160002.html>

²³ <http://pzo.gdos.gov.pl/dokumenty/pzo/item/1167-forty-nyskie-plh160001-pzo.html>

²⁴ <http://opole.rdos.gov.pl/images/stories/docs/przylek.pdf>

z inwestycjami towarzyszącymi przebiega zgodnie z zapisami planu zadań ochronnych dla tego obszaru.

Reasumując, po analizie priorytetów i celów strategicznych oraz planowanych celów operacyjnych i spodziewanych efektów, dochodzimy do następujących generalnych wniosków:

- żaden z celów nie zakłada bezpośredniej ingerencji w obszar objęty ochroną Natura 2000,
- żaden z celów nie zakłada podejmowania działań, które mogą bezpośrednio oddziaływać w sposób negatywny na obszar chroniony,
- pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na Naturę 2000 trudne do zdefiniowania - prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter - pozytywny.

Różnorodność biologiczna oraz rośliny i zwierzęta

Najbardziej istotny wpływ na różnorodność biologiczną, w tym na świat roślinny wiązać się będzie z realizacją zadań inwestycyjnych, jakie zostaną wykonane zgodnie z zapisami Strategii. Wówczas przewidywane są zarówno oddziaływania w fazie budowy, jak i eksploatacji. Przyczyną chwilowego lub trwałego oddziaływania na rośliny w fazie budowy będzie trwałe bądź przejściowe usuwanie roślinności, co bezpośrednio przyczyni się do zmniejszania bioróżnorodności. Zakłada się, że w przypadku terenów zurbanizowanych usunięciu ulegnie głównie zieleń miejska, wśród której dominują gatunki pospolite i niezagrożone. Przejściowe usuwanie roślinności, związane będzie z zapewnieniem odpowiedniej przestrzeni potrzebnej fazie budowy wielu przedsięwzięć. Przejściowo wpłynie na zmniejszenie bioróżnorodności, a po zakończeniu fazy inwestycji roślinność na opuszczonym terenie może zostać odtworzona. Oprócz powyższego zakłada się również pośrednie oddziaływanie na roślinność na skutek odwadniania wykopów, przy czym należy zaznaczyć, że działania związane z odwodnieniem mogą spowodować okresowe zmniejszenie dostępności wody gruntowej jedynie dla tych roślin, których system korzeniowy sięga do jej poziomu lub przynajmniej do poziomu wypełnionych przez nią kapilar glebowych. Większość bowiem roślin korzysta z wody kapilarnej (stanowi w glebie główny zapas wilgoci) oraz z wody grawitacyjnej (wolnej). Źródłem tej wody są opady atmosferyczne, a jej dostępność dla roślin zależy od rodzaju gleby. Zasięg ewentualnych odwodnień jest w głównej mierze uzależniony od lokalnych warunków gruntowo-wodnych, głębokości posadowienia obiektów lub urządzeń, a do pewnego stopnia także czasu utrzymywania otwartych wykopów i sezonu w jakim prowadzone są prace ziemne. Biorąc pod uwagę fazę budowy zakłada się również pośrednie oddziaływanie na roślinność na skutek suchej i mokrej dyspozycji zanieczyszczeń powietrza. W wyniku tej sytuacji substancje zanieczyszczające osiadają bezpośrednio na roślinach lub przedostają się do gleby i wody skąd następnie pobierane są przez rośliny. Skalę tego oddziaływania (wywołanego pracą maszyn i urządzeń w fazie budowy) należy jednak uznać za minimalną w porównaniu do innych źródeł emitujących podobne substancje, tak więc nie będzie to stanowiło istotnego zagrożenia dla roślin.

Na etapie eksploatacji negatywne oddziaływanie spowodowane będzie zmianami warunków gruntowo - wodnych po dokonaniu inwestycji. Przemieszczanie się dużych mas ziemi dość mocno ingeruje w powierzchnię terenu, co może w konsekwencji doprowadzić do wykształcenia się nowych siedlisk, a pośrednio do zmiany roślinności na danym terenie. Ma to znaczenie w szczególności w przypadku budowy dużych obiektów, w tym dróg na terenach wiejskich gminy Nysa.

Biorąc pod uwagę powyższe ważne jest, aby na etapie projektowania konkretnych zadań w ramach założonych celów stworzyć odpowiednie zabezpieczenia, które minimalizowałyby negatywny wpływ na roślinność oraz bioróżnorodność.

Oddziaływanie na ludzi

Analizując kierunki działań określone w projekcie Strategii stwierdza się w większości przypadkach pozytywne oddziaływanie na ludzi. Jest to związane przede wszystkim ze zwiększeniem rynku pracy, odpowiednią opieką, wykształceniem, bezpieczeństwem, zwiększeniem miejsc rekreacji i wypoczynku. Dodatkowo pozytywnie na społeczność gminy Nysa wpłynie modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej i drogowej oraz polepszenie sytuacji komunikacji zbiorowej.

Założono również wystąpienie oddziaływań negatywnych, które będą miały miejsce na etapie prowadzonych robót budowlanych. Wiązać się to będzie ze zwiększonym poziomem hałasu oraz z większą emisją zanieczyszczeń do powietrza. Należy jednak zaznaczyć, iż oddziaływania te nie będą miały stałego charakteru.

Oddziaływanie na wody

Główne negatywne oddziaływania na jakość wód związane będą z pracami budowlanymi. Chodzi tu w szczególności o prace ziemne i organizacyjne związane z koniecznością wykonywania wykopów, np. pod infrastrukturę techniczną, przewody kanalizacyjne i inne uzbrojenie terenu. Prace ziemne doprowadzić mogą do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej.

Oddziaływanie na powietrze

Negatywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego związane będzie zarówno z fazą budowy nowych obiektów oraz infrastruktury drojazdowej i technicznej, jak również z fazą eksploatacyjną.

W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana, jak i niezorganizowana. Spowodowana ona będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów niekiedy po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych. Należy również zaznaczyć, że emisja zanieczyszczeń powodowanych fazą budowy będzie miała charakter lokalny i ograniczony do dość krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku.

Pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego wiązać się będzie z poprawą jakości dróg w gminie Nysa oraz poprawą systemu komunikacji zbiorowej, modernizacją infrastruktury ciepłowniczej oraz w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej i gospodarki odpadami działania spełniające obecne i perspektywiczne normy ochrony środowiska.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z wykonywaniem prac budowlanych. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych. Doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwego prowadzenia prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie na krajobraz

Zakłada się, że zmiany w krajobrazie związane z realizacją Strategii wpłyną na procesy urbanizacyjne i związane z nimi zmiany zagospodarowania terenu. Projekt analizowanego dokumentu zakłada działania zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, wobec powyższego oddziaływanie na krajobraz będzie pozytywne.

Oddziaływanie na klimat

Nie przewiduje się oddziaływania powodowanego realizacją Strategii na klimat. Zakłada się, że zmiany klimatyczne mają charakter globalny i długofalowy. W lokalnych stosunkach klimatycznych nie będą odbiegały od warunków już istniejących. Jedyne, potencjalnie pozytywny wpływ może wynikać z działań długofalowych, związanych z kształtowaniem prawidłowych postaw ekologicznych i wynikających z edukacji mieszkańców gminy Nysa.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Przewidywane w ramach Strategii kierunki działań mające na celu usprawnienie i poprawę infrastruktury transportowej, obejmują realizację inwestycji drogowych. Zakłada się, iż realizacja niniejszych działań będzie niosła za sobą pozytywne aspekty wskazujące na znaczącą poprawę klimatu akustycznego. Realizacja inwestycji drogowych, oprócz poprawy parametrów drogi, wiąże się z reguły z budową urządzeń ochrony przed hałasem. Mimo to, w odniesieniu do spodziewanych oddziaływań, należy mieć jednak na uwadze, że tego typu inwestycje same w sobie mogą generować negatywny wpływ na klimat akustyczny w ich otoczeniu zarówno w fazie realizacji, jak i później w fazie eksploatacji przedsięwzięć. Jednak jak już wspomniano istnieje szereg zabezpieczeń, które umożliwiają ochronę przed skutkami. Zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń zawarte jest również w zapisach analizowanego dokumentu Strategii.

Realizacja inwestycji mających na celu zmniejszenie presji transportu na środowisko, poprzez usprawnienie i udrożnienie ruchu oraz poprawę systemu komunikacji zbiorowej, wskazują na pozytywne skutki w kontekście wpływu na klimat akustyczny wzdłuż dróg, a przede wszystkim na zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne oddziaływanie hałasu. Wspieranie działań mających na celu poprawę dostępności komunikacyjnej przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań przestrzennych i urządzeń ochrony akustycznej, może przynieść istotnie korzystne efekty w kontekście poprawy klimatu akustycznego na obszarze gminy Nysa.

Negatywne oddziaływania akustyczne występują podczas prowadzenia robót budowlanych, a ich zasięg ogranicza się do placu budowy oraz jego bezpośredniego sąsiedztwa. Zakłada się, że tego typu prace prowadzone są wyłącznie w porze dziennej. Uciążliwość akustyczna związana z fazą budowy ma wówczas charakter okresowy. Hałas i spaliny emitowane podczas budowy powinny być zminimalizowane przez zastosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym oraz poprzez skuteczne rozwiązania organizacyjne (ograniczanie czasu pracy jałowej, wyłączanie maszyn podczas postoju)

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Nie przewiduje się oddziaływania na zasoby naturalne.

Oddziaływanie na zabytki

Zakłada się jedynie pozytywne oddziaływanie na zabytki. Chodzi tu szczególnie o ich renowację.

Oddziaływanie na dobra materialne

Założono, że oddziaływanie na dobra materialne jest podobne jak oddziaływanie na zabytki.

Powyższe oddziaływania odnoszą się przede wszystkim do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Przeprowadzona analiza wskazuje, iż wystąpią wówczas zależności pomiędzy poszczególnymi elementami składowymi środowiska (tworzonymi w głównej mierze przez: środowisko przyrodnicze, środowisko ludzkie, społeczno -kulturowe, gospodarcze). W niektórych przypadkach Wpływ na środowisko będzie zależny od wyboru konkretnych rozwiązań na etapie realizacji projektu Strategii dlatego nie możliwe było wydanie jednoznacznej oceny.

Realizacja zawartych kierunków działań w analizowanym projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” będzie oddziaływać na środowisko w sposób bezpośredni, pośredni, wtórny, skumulowany, krótkoterminowy, średnioterminowy i długoterminowy oraz w sposób stały i chwilowy.

Zakłada się, że oddziaływanie bezpośrednie będzie miało związek z negatywnym oddziaływaniem na poszczególne elementy środowiska. Oddziaływania wtórne są to potencjalne skutki dodatkowych zmian jakie prawdopodobnie wystąpią w późniejszym czasie lub w innym miejscu w rezultacie realizacji danej inwestycji. Mogą one wynikać także z późniejszych realizacji dodatkowych przedsięwzięć związanych z inwestycjami, np. zadowolenia mieszkańców gminy Nysa w wyniku rozbudowy infrastruktury edukacyjnej, drogowej i poprawy komunikacji zbiorowej, jak również powstania nowych miejsc pracy. Dodatkowo wśród wtórnych oddziaływań wymienić należy zanieczyszczenie powietrza spowodowane zwiększonym ruchem kołowym, z czym wiąże się również podniesienie poziomu hałasu. Dodatkowo do oddziaływań wtórnych zalicza się również zmiany krajobrazu, zanieczyszczenie wód oraz degradację gleb.

Oddziaływania skumulowane mogą się pojawić w wyniku łącznych skutków osobno występujących działań w ciągu pewnego czasu. Są to skutki planowanych inwestycji w połączeniu ze skutkami innych działań: w przeszłości, obecnych i w przewidywanej przyszłości.

Oddziaływanie długoterminowe jak i średnioterminowe polegać będzie na negatywnych oddziaływaniach wynikających z realizacji omawianej Strategii.

Oddziaływanie krótkoterminowe (w przypadku ludzi jak i pozostałych komponentów) jest przede wszystkim oddziaływaniem negatywnym wynikającym z realizacji budowy danego postanowienia Strategii. Przykładem może być budowa nowych obiektów i dróg, modernizacja infrastruktury

komunalnej. Czas realizacji inwestycji jest okresem wzmożonego hałasu robót drogowych na określonym terenie. Przy okazji generowana jest większa ilość różnych substancji do powietrza. Oddziaływanie to jest jednak okresowe i w przypadku stosowania sprawnych maszyn i pojazdów, dbaniu o warunki bezpieczeństwa i ograniczeniu okresu budowy do minimum możliwe do regulowania. Oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładają, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

W wyniku realizacji przedsięwzięć hałas i wibracje ciężkiego sprzętu będą chwilowo oddziaływać negatywnie na ludzi. Oddziaływanie to będzie zarówno pośrednie i bezpośrednie oraz skumulowane. Biorąc pod uwagę emisję zanieczyszczeń do powietrza przewiduje się, iż oddziaływanie na powietrze, gleby, ludzi, rośliny będzie negatywne, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie oraz odwracalne.

Z uwagi na ogólny charakter Strategii analiza powyższych oddziaływań dokonana została w stopniu odpowiadającym jej szczegółowości.

Dokładna analiza wpływu na środowisko dokonywana będzie na etapie opracowywania dokumentów programowych, określających szczegółowe projekty inwestycyjne. Wówczas dla każdego projektu mogącego mieć negatywny wpływ na środowisko przeprowadzona zostanie procedura screeningu i scopingu. Na etapie screeningu określona zostanie konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć, bądź też brak konieczności. Dla przedsięwzięć kwalifikujących się do sporządzenia oceny (w procesie scopingu) zostanie określony jej zakres, zostaną zawarte szczegółowe informacje o oddziaływaniu na środowisko. Również zostaną jasno określone metody zapobiegania, minimalizacji i kompensacji poszczególnych oddziaływań planowanej inwestycji na określone elementy środowiska.

„Strategia Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” zakłada realizację zrównoważonego rozwoju we wszystkich kierunkach działań. Wobec powyższego zakłada się, iż oddziaływania na poszczególne elementy środowiska w konsekwencji będą miały w większości przypadków pozytywny wpływ. Największe oddziaływania wiązać się będą z fazą budowy, jednak będą one miały charakter czasowy.

9. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Sprawy oddziaływania transgranicznego reguluje Konwencja z Espoo o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, ratyfikowana przez Polskę w 1997 roku. Podstawową zasadą tej procedury jest wprowadzenie obowiązku informowania o planowanym podjęciu działalności mogącej mieć wpływ na środowisko innych państw.

Duże przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko wymagające obligatoryjnie sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, zgodnie z „linią demarkacyjną”, są domeną krajowych programów operacyjnych.

Gmina Nysa nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych, a odległości granic gminy do granic państw wynoszą:

- około 15 km od granicy z Republiką Czeską,
- około 140 km od granicy z Republiką Słowacką,

Biorąc pod uwagę założenia Strategii oraz odległość gminy od granic Państwa zakłada się, że realizacja priorytetów i celów określonych w Strategii nie będzie oddziaływać transgranicznie w rozumieniu art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowiska i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt nie przewiduje realizacji przedsięwzięć zaliczanych do szczególnie szkodliwych dla środowiska w kontekście transgranicznym. Wskazywany rozwój, rozbudowa infrastruktury, zwiększenie udziału oraz stworzenie alternatywnych rodzajów nie będą znacząco oddziaływać transgranicznie na środowisko.

Na terenie objętym opracowaniem projektu studium brak jest instalacji mogących powodować ryzyko wystąpienia poważnych awarii o zagrożeniu transgenicznym. Zagadnienie to należy rozwiązać szczegółowo na etapie postępowania ocen oddziaływania na środowisko.

10. Rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Strefy aktywności gospodarczej planowane są poza obszarami chronionymi, w szczególności poza obszarami sieci Natura 2000. Wskazane w Strategii grupy przedsięwzięć dotyczących infrastruktury komunalnej, drogowej i turystycznej nie powinny oddziaływać na obszary Natura 2000, a w przypadku realizacji tych przedsięwzięć powinny być poddawane procedurze ocen oddziaływania na środowisko.

Negatywne oddziaływanie na środowisko wynikające z realizacji analizowanego dokumentu wiązać się będzie przede wszystkim z realizacją działań inwestycyjnych w fazie budowy.

Wobec powyższego założono, iż zmniejszenie negatywnego oddziaływania przedsięwzięć będących w fazie budowy na jakość powietrza jest możliwe w wyniku:

- zwilżania powierzchni terenu oraz sypanego materiału składowanego na pryzmach oraz przechowywania materiałów budowlanych zawierających składniki lotne lub łatwo pyłące w szczelnych pojemnikach na placu budowy, w celu ograniczenia zapylenia,
- stosowania sztucznych barier, jak np. parkany okalające plac budowy w celu ograniczenia emisji do powietrza,
- szybkiego zagospodarowania odsłoniętej powierzchni, co zmniejsza emisję wiatrową,
- stosowania mechanicznych środków czyszczenia kół oraz zamiatania na mokro odcinka ulicy, w celu zapobiegania zanieczyszczeniu powierzchni ulic, na które będą wyjeżdżały samochody z placów budowy,
- odpowiedniego postępowania z powstającymi odpadami, zgodnie z ustawą o odpadach,

Problematyka hałasu ograniczać się będzie do pracy maszyn budowlanych, które mogą spowodować znaczne emisje hałasu, „w źródle”. Podobnie z pracą maszyn wiązać się będą potencjalne wibracje. Wobec powyższego, aby ograniczyć uciążliwości akustyczne oraz wibracyjne należy:

- prace budowlane wykonywać w porze dziennej,
- izolować głośne procesy,
- ograniczać dostęp do obszarów zagrożonych hałasem i wibracjami,
- stosować materiały dźwiękochłonne.

Dodatkowo ważne jest, aby stosowane podczas realizacji przedsięwzięć urządzenia spełniały kryteria dotyczące mocy akustycznej wynikające z rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. 2005 r. Nr 263, poz. 2202, z późn. zm.).

Oprócz powyższego w trakcie prowadzonych budów, remontów i modernizacji istnieje możliwość zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze stosowanego sprzętu budowlanego i środków transportu. Zanieczyszczenie może powstać wskutek wycieków, np. olejów i paliwa. Dlatego w celu zminimalizowania niebezpieczeństwa skażenia gruntów należy parkingi dla sprzętu budowlanego umieszczać na terenie utwardzonym, zabezpieczonym warstwą słaboprzepuszczalną oraz na bieżąco prowadzić monitoring i przegląd sprzętu budowlanego.

Realizacja priorytetów i celów zawartych w Strategii nie odnosi się swoim działaniem do obszarów Natura 2000, w związku z tym nie przedstawiono sposobów przewidywanej kompensacji.

11. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych i trudności

Rozwiązania alternatywne

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” nie zawiera propozycji alternatywnych rozwiązań z punktu widzenia ochrony środowiska. W Strategii przeanalizowano inne warianty strategiczne, a mianowicie realizację strategii zachowawczej i pasywnej, która będzie dążyła do przeciwdziałania zagrożeniom i eliminacji słabości. W Strategii założono, iż przyjęta zostanie forma aktywnej strategii rozwoju opartej na mocnych stronach i szansach, która zrównoważy proporcje pomiędzy rozwojem społeczno-gospodarczym, a wpływem na środowisko.

Z punktu widzenia ochrony środowiska jest to dobre rozwiązanie. Wybór strategii opartej na mocnych stronach oraz szansach w większym stopniu przyczyni się do poprawy środowiska przyrodniczego. Należy jednak zaznaczyć, że wszelkie przedsięwzięcia, zostaną poddane ocenie oddziaływania na środowisko, a ich wykonanie powinno być zgodne z wydanymi decyzjami środowiskowymi. W Strategii wyznaczone zostały jedynie priorytety cele, które odznaczają się dość dużym stopniem ogólności.

Wobec powyższego jedyną możliwą alternatywą do przeanalizowania staje się brak realizacji założeń projektu Strategii. Wariant ten w przypadku wielu kierunków działań nie będzie miał wpływu na środowisko przyrodnicze, natomiast zaniechanie działań realizacji inwestycji budowlanych, w szczególności infrastrukturalnych, spowoduje znaczny wzrost zanieczyszczenia środowiska. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Strategii przedstawiono w pkt. 12 Prognozy.

Wobec powyższego zakłada się, iż brak realizacji projektu Strategii w pewnym stopniu wpłynie negatywnie na środowisko. Analizowany dokument zakłada zrównoważony rozwój we wszystkich kierunkach działań. Zatem zakłada się, że realizacja zapisów Strategii przyniesie pozytywne efekty.

Konieczne jest realizowanie Strategii zgodnie z potrzebami zachowania ekologicznej spójności systemu obszarów chronionych w gminie Nysa, w tym szczególnie obszarów objętych siecią Natura 2000 oraz uznanie ograniczeń tam występujących jako istotnych uwarunkowań rozwoju. Liczne

planowane działania, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej, takie jak: drogi, mogą mieć istotny wpływ na stan tych obszarów, w tym również na chronione siedliska i rzadkie gatunki ptaków i roślin oraz warunki bytowania zwierząt. Działania powinny być zatem projektowane i realizowane pod szczególnym nadzorem specjalistów i naukowców oraz szeroko konsultowane ze społeczeństwem, w tym przedstawicielami organizacji ekologicznych.

Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Opracowując Prognozę bazowano na zapisach Strategii. Po ich przeanalizowaniu podstawowym problemem przy ocenie oddziaływania na środowisko realizacji celów określonych w analizowanym dokumencie był stosunkowo duży poziom ogólności, co jednak jest typową cechą tego typu opracowań. Ogólny charakter Strategii pozwolił na dokonanie oceny oddziaływania na środowisko w stopniu szczegółowości zawartych w niej zapisów. Poza tym, nie napotkano problemów przy analizie projektowanych w projekcie Strategii priorytetów i celów.

12. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Określenie wariantu „0”, czyli brak realizacji celów założonych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023”, stanowi punkt odniesienia dla oceny stanu środowiska lub identyfikacji i waloryzacji oddziałujących na nie czynników w wariantcie zakładającym realizację projektu Strategii.

W niniejszej Prognozie w celu oszacowania możliwych do wystąpienia zmian w środowisku w przypadku wariantu „0” przyjęto, iż odstępnie od realizacji zamierzeń określonych w projekcie Strategii zmniejszy szanse na ograniczenie występujących już obecnie negatywnych trendów lub na wzmocnienie pozytywnych tendencji w dziedzinie środowiska.

Wśród najistotniejszych negatywnych zmian wywołanych brakiem realizacji projektu Strategii można wymienić:

- wzrost niekorzystnych oddziaływań, takich jak emisja zanieczyszczeń do powietrza, nasilenie hałasu i wibracji wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego, z tego stanu nawierzchni wielu ulic, braku alternatywy dla konieczności wykorzystania pojazdów samochodowych do przemieszczania się przez obszar gminy Nysa oraz spadkiem dynamiki i zakresu prac procesów związanych z modernizacją istniejącej infrastruktury drogowej,
- wzrost presji na środowisko oraz pogorszenie jego stanu w wyniku braku wprowadzania nowoczesnych rozwiązań, o zdecydowanie mniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko niż obecnie, w zakresie infrastruktury technicznej, w tym między innymi: odprowadzania wód deszczowych z dróg,
- zwiększenie zagrożeń nadzwyczajnych powierzchni ziemi i środowiska gruntowo-wodnego skutkami katastrof drogowych, będących wynikiem braku poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego lub pogarszania się istniejącego stanu, w wyniku wzrostu natężenia ruchu, przy jednoczesnym z tym stanie technicznym dróg,

- zagrożenia środowiska spadkiem dynamiki i zakresu prac procesów związanych z modernizacją istniejącej infrastruktury drogowej,
- dewastacja terenów zielonych oraz ich zaśmiecanie wynikające z dalszej pauperyzacji społeczeństwa i wzrostu zachowań proekologicznych.

Parametry jakościowe powietrza kształtowane są w szczególności poprzez działania podejmowane w sferze transportu. Należy jednak przyjąć, iż niezależnie od realizacji dokumentu poddanego niniejszej ocenie, regulacje prawne w zakresie standardów jakości środowiska oraz prowadzony monitoring środowiska przyczyniać się będą do sukcesywnej poprawy jakości powietrza. Nie mniej jednak zakłada się, iż podjęte w ramach Strategii działania oraz nakłady w sektorze transportu winny odnieść wymierne pozytywne skutki w postaci zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko w zakresie zarówno źródeł, jak i ładunku substancji odprowadzanych do powietrza. Brak wdrożenia Strategii spowolni te procesy.

Uwarunkowania prawne wymuszają konieczność wdrażania prawidłowych rozwiązań w zakresie komunalnej gospodarki wodno - ściekowej. Brak realizacji Strategii przyczyni się do sytuacji, w której w mniejszym stopniu oraz wolniej przebiegać będą procesy związane z modernizacją istniejącej oraz budową nowej infrastruktury technicznej, co w przypadku przestarzałych technologii lub awaryjności urządzeń w wyniku ich technicznego zużycia może stwarzać zagrożenia dla środowiska.

Rozpatrując negatywne i pozytywne skutki jakie może wywołać wybór wariantu „0” stwierdza się, że korzystniejszym rozwiązaniem dla środowiska przyrodniczego jest realizacja założeń analizowanej Strategii. Niemniej jednak należy zaznaczyć, iż wszystkie prace, w szczególności związane z robotami budowlanymi, powinny być prowadzone z poszanowaniem środowiska, przez co na etapie budowy negatywne oddziaływanie będzie miało jedynie charakter chwilowy.

13. Ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Potencjalne oddziaływania mogą mieć charakter liniowy, punktowy lub rozproszony i mogą wystąpić na obszarach, gdzie prowadzona będzie realizacja zadań inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że zasięg oddziaływań jest trudny do określenia i wymaga indywidualnego podejścia dla każdej inwestycji.

W projekcie Strategii przedstawiono jedynie konkretne działanie związane z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych powiększanej podstrefy WSSE w Nysie o duży teren inwestycyjny w Goświnowicach-Radzikowicach. Gmina Nysa stara się o dofinansowanie z „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020” na uzbrojenie tych terenów inwestycyjnych. Będą to oddziaływania stałe, skumulowane, o nieznaczonej intensywności przekształceń i zasięgu miejscowym, a pod względem trwałości oddziaływania częściowo odwracalne. W przypadku pozostałych zadań, na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie ma możliwości określenia ich dokładnych obszarów, jakie będą objęte przewidywanym oddziaływaniem. Dokonanie analizy i oceny stanu środowiska na tych obszarach będzie możliwe na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko konkretnych projektów inwestycyjnych, na podstawie której wydawane zostaną decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych.

14. Realizacji projektu strategii z punktu widzenia obszarów podlegających ochronie

Po przeanalizowaniu zapisów projektu „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” stwierdzono następujące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Strategii, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz emisja hałasu podczas prowadzenia prac budowlanych (okres prowadzenia budów, a mianowicie: dróg obiektów, infrastruktury technicznej itp.) - uciążliwości te jednak nie będą miały charakteru ciągłego i ustąpią po wykonaniu prac budowlanych. W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza - zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Spowodowana ona będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych. Podczas prowadzenia prac budowlanych wzmożony będzie również hałas, który związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych.

Nastąpi zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, tworzących system lokalnych powiązań przyrodniczych w mieście Nysa poprzez zwiększającą się zabudowę. Wraz z wyczerpywaniem się rezerw terenów zielonych następuje coraz większa presja budownictwa na tereny o stosunkowo dużej bioróżnorodności.

Urządzanie terenów zielonych - założono, iż proces ten będzie przebiegał przy poszanowaniu unikalnych walorów przyrodniczych. Niemniej jednak wkroczenie na te obszary mieszkańców zawsze w pewnym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na przyrodę. Bardzo często zdarza się, iż tereny takie są zaśmiecanie oraz dewastowana jest zieleń.

Szersza analiza problemów wynikających w realizacji zapisów projektu Strategii będzie możliwa na etapie sporządzania dokumentów programowych określających konkretne działania inwestycyjne.

15. Cele ochrony środowiska dla dokumentu i sposoby jak zostały uwzględnione

Ochrona środowiska stanowi jedną z ważniejszych gałęzi wspólnotowych polityk Unii Europejskiej, obejmującej wszystkie dziedziny życia społeczno- gospodarczego.

Podstawowym i głównym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest VI Program Działań na Rzecz Środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość, nasz wybór”. Dokument ten stanowi nową strategię środowiskową podkreślającą istotność działań na rzecz środowiska w nadchodzących latach. Priorytetowe pola działań w dziedzinie ochrony środowiska określone w niniejszym VI Programie pozwalają na skuteczną odpowiedź zarówno na wyzwania stawiane w wymiarze całego globu, jak i na określone problemy napotkane na szczeblu wspólnotowym, krajowym, regionalnym, czy lokalnym.

Powyższe pola działań ujęte zostały w ramy kilku strategii tematycznych, a mianowicie:

- ochrony gleby,
- ochrony i zachowania środowiska morskiego,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- środowiska miejskiego,
- zarządzania zasobami naturalnymi,
- utylizacji odpadów.

Program ten koncentruje się na czterech podstawowych priorytetach:

- zmiany klimatyczne,
- ochrona przyrody i bioróżnorodności,
- środowisko naturalne i zdrowie,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i gospodarki odpadami.

Działania w sferze zmian klimatycznych prowadzone są w celu zmniejszenia efektu cieplarnianego do poziomu, który nie będzie powodował nienaturalnych odchył w klimacie Ziemi. Dąży się do wdrożenia wymagań Protokołu z Kioto, a zatem do doprowadzenia do corocznej redukcji emisji sześciu gazów cieplarnianych o 8 % w stosunku do roku bazowego (poziom emisji z 1990 roku). W dłuższej perspektywie, do 2020 roku, konieczna jest dalsza redukcja emisji o 20-40 %.

Ochrona przyrody i bioróżnorodności odnosi się do działań mających na celu ochronę i odtwarzanie struktury i funkcjonowania naturalnych ekosystemów oraz powstrzymanie utraty bioróżnorodności zarówno na terenie UE, jak i na całej Ziemi.

Podstawowym celem w strefie środowisko naturalne i zdrowie jest osiągnięcie takiej jakości środowiska, aby poziomy zanieczyszczenia nie wywierały zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Działania w sferze zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami mają na celu zapewnienie, że konsumpcja odnawialnych i nieodnawialnych zasobów naturalnych nie przekroczy określonych limitów (pojemności środowiska).

W celu skutecznego rozwiązywania problemów środowiskowych, UE przyjmuje także siedem strategii tematycznych, a mianowicie:

- zanieczyszczenie powietrza,
- zagospodarowanie odpadów i recykling,
- ochrona środowiska morskiego,
- ochrona gleby,
- zrównoważone wykorzystanie pestycydów,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów,
- środowisko miejskie.

Cele Programu opierają się również na zapisach Traktatu z Maastricht (1991 r.), które zawierają główne zasady polityki w zakresie ochrony środowiska:

- zasada integrowania,
- zasada „zanieczyszczający płaci”,
- zasada usuwania zanieczyszczenia u źródła,
- zasada zapobiegania,
- zasada ochrony.

Największą uwagę przywiązuje się do zmian klimatycznych, co wiąże się z wypełnianiem zobowiązań UE związanych z ratyfikacją Protokołu z Kioto. Jako szczególnie istotne wymienia się m.in.: wspieranie praktyk i technik ekologicznie efektywnych w przemyśle, wspomaganie MŚP w modernizacji oraz wspieranie efektywności energetycznej (ogrzewanie, bieżąca woda w budynkach).

Podstawowym dokumentem krajowym w zakresie ochrony środowiska jest Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 (zwana dalej PEP) opracowana przez Radę Ministrów i przyjęta uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej dnia 22 maja 2009 roku. Nadzrędnymi zadaniami PEP są:

- poprawa jakości środowiska,
- realizacja zasady zrównoważonego rozwoju,
- powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatu,
- ochrona zasobów naturalnych, w tym różnorodności biologicznej.

W dokumencie tym przedstawione zostały cele średniookresowe, jakie należy osiągnąć do 2016 roku, Założenia PEP:

- kierunki działań systemowych, w tym uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, rozwój badań i postęp techniczny, odpowiedzialność za szkody w środowisku, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,
- ochrona zasobów naturalnych, w tym ochrona przyrody, ochrona i zrównoważony rozwój lasów, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona powierzchni ziemi,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, jakości powietrza, gospodarki odpadami, oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych.

Założenia te są bardzo istotne dla realizacji celów określonych w projekcie Strategia Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023. Szczególne znaczenie mają tu cele średniookresowe wynikające z PEP:

- doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”,
- zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu eko-innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska,
- stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy,
- przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji,

- zachowanie bogatej bioróżnorodności przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska,
- działania na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- odpowiednie gospodarowanie odpadami,
- dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe

Należy podkreślić, że w perspektywie UE (2014-2020) preferowane będą projekty ukierunkowane na „kształtowanie przygranicznych obszarów funkcjonalnych”, których rezultatami będą: wzmacnianie potencjału ludzkiego, turystycznego, środowiskowego, edukacyjnego, kulturalnego, przyczynianie się do poprawy jakości życia mieszkańców, promowanie gospodarki opartej na wiedzy i rozwiązań proinnowacyjnych, przyczyniających się do wzmocnienia konkurencyjności obszarów przygranicznych²⁵.

Oprócz powyższego, z punktu widzenia ochrony środowiska, istotne są również priorytety zawarte w następujących dokumentach międzynarodowych:

- Konwencja o różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europy Nr 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa Rady Nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2008/50/WE z 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy,
- Dyrektywa Ramowa UE dotyczącej wody, przyjętej w 1997 r.,
- Dyrektywa 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
- Dyrektywa Ramowa w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r., Dyrektywy 9/31 WE w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- Dyrektywa 98/83/UE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

²⁵ „Programy współpracy terytorialnej z udziałem Polski w perspektywie 2014-2020”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

W dokumentach krajowych:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020, Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
- Strategia „Sprawne Państwo 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Raport „Polska 2030: wyzwania rozwojowe”,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 poz. 880 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89 poz. 414 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115 poz. 1229 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 14 poz. 60 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 22 października 2008 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. Nr 193 poz. 1194),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. Nr 30 poz. 168 z późn. zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257 poz. 2573 z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza (Dz. U. 2008, Nr 38 poz. 221),
- Aktualizacja sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Warszawa 2008 r.

W dokumentach wojewódzkich:

- Strategia rozwoju województwa opolskiego do 2020 roku,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego,
- Program ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2007 – 2010 perspektywą do roku 2014,

- Plan Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w województwie opolskim,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020,
- Regionalna Strategia Innowacji województwa opolskiego na lata 2004-2012”.

W dokumentach lokalnych:

- Plan ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Nyskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Nyskiego
- Strategia Przewidywania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą w Powiecie Nyskim,
- Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno–Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004–2015
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa
- Program Gospodarki Ściekowej dla Gminy Nysa
- Lokalny Program Rewitalizacji Nysy na lata 2009-2015,
- Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nysa
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017 dla Gminy Nysa
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Nysy,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa,
- Wieloletni Program Inwestycyjny gminy Nysa,
- Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Nysa,
- Program Rozwoju Edukacji gminy Nysa na lata 2008-2013,
- Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami realizującymi zadania publiczne.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” zakłada realizację wielu celów, wśród których zasada zrównoważonego rozwoju oraz ochrona środowiska zostały potraktowane w sposób horyzontalny. Można zatem założyć, iż przedmiotowy dokument w sposób bezpośredni oraz pośredni jest zbieżny z celami krajowej i wspólnotowej polityki ochrony środowiska.

16. Streszczenie

„Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” zwana dalej Prognozą została sporządzona zgodnie z przepisami prawnymi - ustawą z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Opracowana została zgodnie z postanowieniem umowy zawartej przez Gminę Nysa z firmami 2BA – szkolenia i doradztwo strategiczne i Instytut Badawczy IPC.

Celem tej Prognozy była identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023”, w tym zwłaszcza ocena, czy zapisy Strategii będą miały wpływ na stan środowiska przyrodniczego, stan środowiska kulturowego oraz jakość życia mieszkańców i stan dóbr materialnych, a także jakie skutki może mieć to potencjalne oddziaływanie.

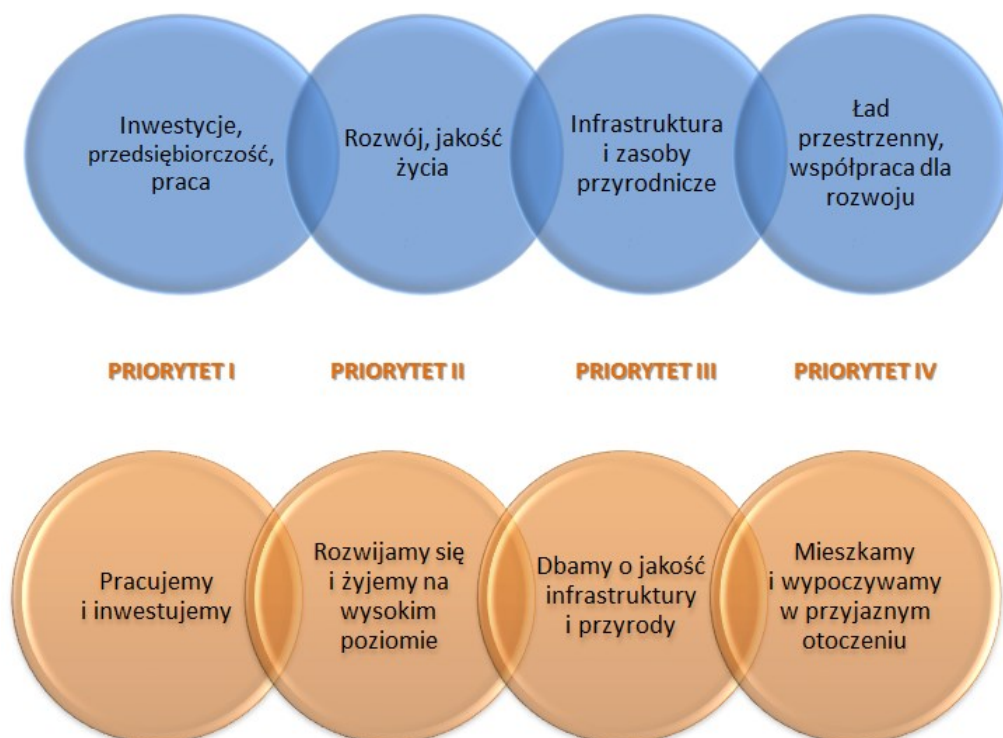
Zgodnie z ww. ustawą Prognoza:

- zawiera informacje ogólne o Strategii, w tym powiązania z dokumentami niższego rzędu,
- określa analizuje i ocenia stan środowiska, problemy ochrony środowiska, problemy ochrony środowiska, przewidywane oddziaływanie na środowisko, w tym ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze, wody, zabytki i dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i ich wzajemnymi oddziaływaniami,
- przedstawia rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko.

Prognoza zawiera skróconą charakterystykę ustaleń „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” oraz ocenę jej powiązania z dokumentami wyższego rzędu. Na etapie Prognozy zostało stwierdzone, że Strategia zawiera wiele odniesień do kwestii środowiskowych, w tym zawartych w jednym z priorytetów. Przewiduje się również w Strategii realizację programów zabezpieczenia i ochrony środowiska przy możliwym jego wykorzystaniu w aspekcie społecznym i gospodarczym. Szereg celów Strategii w końcowym efekcie będzie miało charakter proekologiczny (bezpośrednie lub pośrednie skutki wpłyną korzystnie na sferę środowiska).

Podstawowym elementem Prognozy jest ocena oddziaływania na środowisko poprzez realizację celów strategicznych w obszarach priorytetowych ujętych w Strategii. Każdy z celów strategicznych podzielono na cele kierunkowe, które to dzielą się na poszczególne cele operacyjne. Prognoza dokonuje analizy tych działań oraz określa w punktach, gdzie było to możliwe, pozytywne i negatywne skutki ich wdrażania. W Strategii zaproponowano cztery priorytety, a w nich dziesięć celów strategicznych.

Rysunek 2: Syntetyczna prezentacja uzasadnienia celów strategicznych w kontekście priorytetów.

Źródło: Opracowanie własne 2BA doradztwo strategiczne.

Przeprowadzona analiza wykazała, że cele strategiczne rozwoju gminy Nysa powodować będą stosunkowo niewielkie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienia. Tak duża liczba ocen neutralnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych, które w większości nie są osadzone w konkretnej przestrzeni.

Propozycję rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w Strategii ujęto w „Analizie i ocenie dotyczącej obszarów środowiska naturalnego”, w której każdemu priorytetowi i celowi strategicznemu przyporządkowano proponowane rozwiązanie alternatywne minimalizujące oddziaływania na środowisko. Niemniej stwierdzono, że dla opracowania o tak ogólnym i szerokim charakterze nie jest możliwe określenie wszystkich możliwych (czy choćby potencjalnych) alternatywnych rozwiązań służących minimalizacji oddziaływań na środowisko. Spośród rozwiązań, do których można było się odnieść, wiele uznano za optymalne i w związku z powyższym - nie wymagające poszukiwania alternatyw. Część z zaproponowanych ustaleń Strategii uznano wprawdzie za potencjalnie niekorzystne dla środowiska, ale w praktyce oceniono je jako niezbędne dla prawidłowego rozwoju całego obszaru gminy Nysa (dość wyjątkowej jednostki składającej się z dużego miasta i rozległych terenów wiejskich) konieczne do realizacji w zaproponowanej formie ze względu na brak bardziej proekologicznej alternatywy.

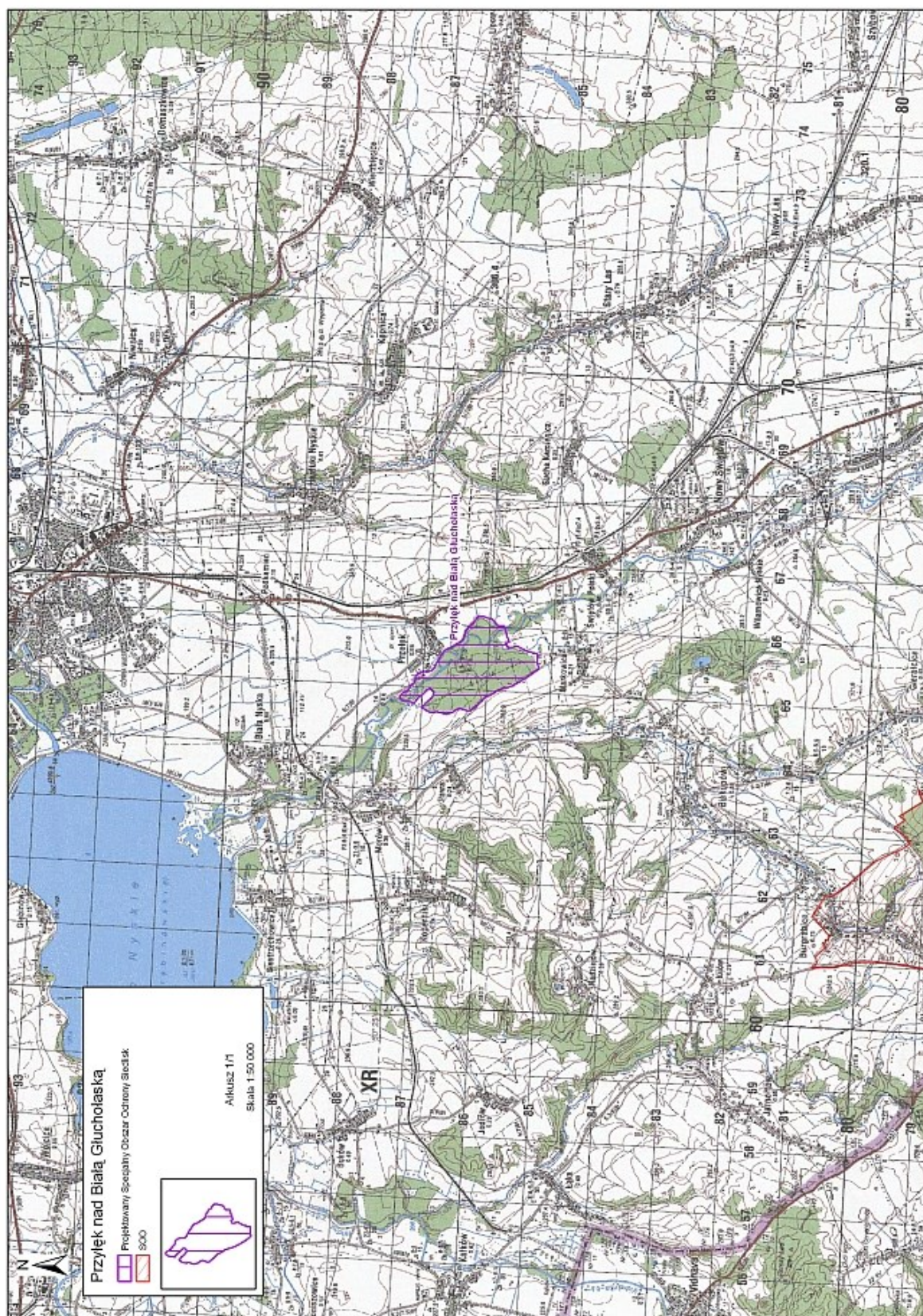
Jako podstawowe trudności napotkane przy ocenie oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko podano stosunkowo duży poziom ogólności dokumentu, co jednak jest typową cechą tego typu opracowań. Powyższy ogólny charakter części zapisów umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Poza tym, nie napotkano problemów przy analizie projektowanych w Strategii celów rozwoju.

Ze względu na położenie gminy Nysa stwierdzono, iż skutki realizacji Strategii nie będą mieć znaczenia transgranicznego w rozumieniu art. 58 ustawy Prawo ochrony Środowiska. W części dotyczącej przewidywanych metod analizy skutków realizacji Strategii stwierdzono, iż na tym etapie trudno jest wskazać i ocenić szczegółowe kryteria przyjętych wskaźników, niemniej założono iż system oceny realizowania celów strategicznych może być prowadzony na podstawie badania wykonanego na poziomie lokalnych programów operacyjnych (lokalny program rewitalizacji, lokalny program rozwoju, itp.)

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” została sporządzona zgodnie z przepisami prawnymi - ustawą z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

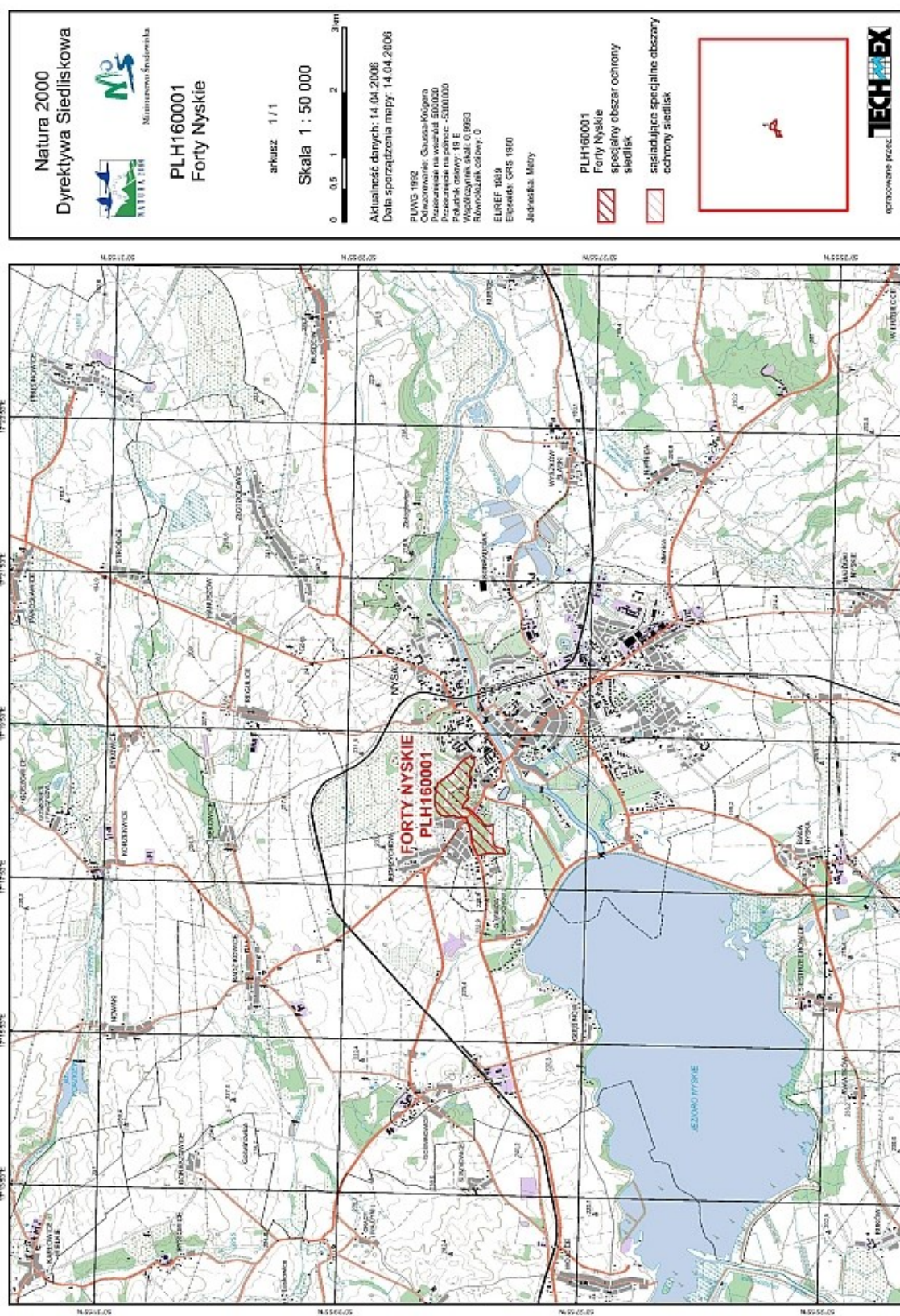
17. Mapy obszarów Natura 2000 na terenie gminy Nysa

Rysunek 3: Mapa Rezerwatu Przyłek nad Białą Głucholaską i okolic

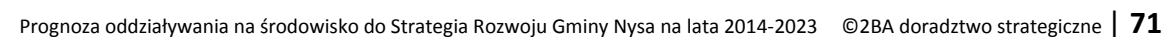
Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Rysunek 4: Mapa Fortów Nyskich - Miasta Nysy i okolic

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

18. Spis rysunków i tabel

Rysunek 1: Granice gminy Nysa i lokalizacja obszarów chronionych.....	23
Rysunek 2: Syntetyczna prezentacja uzasadnienia celów strategicznych w kontekście priorytetów.	67
Rysunek 3: Mapa Rezerwatu Przyłęk nad Białą Głuchołaską i okolic.....	69
Rysunek 4: Mapa Fortów Nyskich - Miasta Nysy i okolic	70
Rysunek 5: Mapa Zbiornika Nyskiego i okolicy	71

Tabela 1: Spójność celów strategicznych „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2020” z dokumentami wyższego rzędu związane z ochroną środowiska.....	6
Tabela 2: Spójność „Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023” i „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa”	11
Tabela 3: Monitoring powietrza w gminie Nysa.....	26
Tabela 4: Klasy ochrony powietrza.	26
Tabela 5: Wyniki klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń w każdej strefie, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	27
Tabela 6. Zestawienie jednolitych części wód według zlewni trzeciego rzędu kontrolowanych w województwie opolskim w okresie 2010–2012 wraz z ich oceną.	28
Tabela 7. Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punkcie monitoringu operacyjnego JCWPd na terenie gminy Nysa.....	29
Tabela 8: PLH160016 Przyłęk nad Białą Głuchołaską (Typ Ostoi B, powierzchnia 166 ha)	37
Tabela 9: PLH160001: Forty Nyskie (Typ Ostoi B, powierzchnia 55.4 ha).	38
Tabela 10: PLB160002 Zbiornik Nyski (Typ Ostoi A, powierzchnia 2127.8 ha).....	39
Tabela 11: Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Nysa (stan na 12.06.2014 r.)	40
Tabela 12 : Wyniki analizy przewidywanych znaczących oddziaływań (w tym oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) działań spowodowanych wyznaczonymi priorytetami i celami operacyjnymi na aspekty środowiska.	43

19. Literatura

1. Bogdanowski J. 2001 - Ochrona krajobrazu kulturowego Polski, Kraków
2. Dobrzańska B. M., Kietczewski D. – Zrównoważony rozwój i ochrona środowiska w gospodarce, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku, Białystok 2007
3. Famielec J.: Analiza porównawcza Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013 z polityką ochrony środowiska. Kraków, sierpień 2005.
4. Fiedor B. – Koncepcja trwałego rozwoju. Środowiskowe bariery rozwoju gospodarczego, a przemiany strukturalne w Polsce. Biblioteka Ekonomia i Środowisko nr 19, Wrocław 1993
5. Gaworecki W.– Turystyka. PWE. Warszawa 2000
6. Kassenberg A.. Prognozy oddziaływania na środowisko dokumentów jako efektywny instrument wdrażania polityki ekologicznej i włączania społeczeństwa w proces planistyczny. (w:) Partnerstwo dla efektywności ekologicznej. Instytut na rzecz Ekorozwoju przy współpracy European Environmental Bureau. Warszawa czerwiec 2006.
7. Kistowski M: Regionalny model zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska Polski a strategia rozwoju województw. Uniwersytet Gdański, Gdańsk-Poznań 2003.
8. Kondracki J. – Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002
9. Koziarski Stanisław, Makowiecki Józef (red.) Walory przyrodniczo - krajobrazowe Otmuchowsko - Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego
10. Kukowska I., Bożek G, Ślusarczyk R. – Wpływ turystyki masowej na dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Karpat. Raport z monitoringu kierunków zagospodarowania i wykorzystania turystycznego polskich gór. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Bystra 2006
11. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej - Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, Opole, wrzesień 2013
12. Makomaska M. -Juchniewicz, J. Perzanowska – Ogólne zalecenia dla ochrony typów siedlisk oraz gatunków zwierząt (poza ptakami) i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej, przewidywane na terenach Specjalnych Obszarów Ochrony sieci Natura 2000 w Polsce. Internet
13. Myga – Piątek U., Jankowski G – Wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze i społeczne oraz zagospodarowanie przestrzenne. Casus polski Wydział Nauko Ziemi. Uniwersytet Śląski
14. Nowicki Zbigniew - pod redakcją, „Wody podziemne miast polski miasta powyżej 50 000 mieszkańców” Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2009
15. Pawlaczyk P., Kepel A., Jaros R., Dzieciolowski R. i inni: Propozycja optymalnej sieci obszarów Natura 2000 w Polsce „Shadow List”. Natura 2000. Warszawa 2004.
16. Piontek B.: Koncepcja rozwoju zrównoważonego i trwałego Polski. PWN, Warszawa 2002.
17. Poskrobko B., S. Kozłowski - Zrównoważony rozwój. Wybrane problemy teoretyczne i implementacja w świetle dokumentów Unii Europejskiej, Studia nad zrównoważonym rozwojem. Tom I.PAN, Białystok – Warszawa 2005
18. Programy współpracy terytorialnej z udziałem Polski w perspektywie 2014-2020”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
19. Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na modernizacji zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego” Ekoplan Opole 08.2008 r
20. Rogowski M. 2009 - Metoda oceny walorów widokowych szlaków turystycznych. Konferencja: Turystyka a ochrona środowiska przyrodniczego; Stan i perspektywy badań. Pniewy. Internet
21. Stan Środowiska w Województwie Opolskim w roku 2012, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu
22. Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023, 2BA i IPC, Nysa 2014
23. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nysa wraz ze zmianami Nysa 2014,

24. <http://bip.nysa.pl/uchwaly/...1/uchwnr529z1.doc>
25. <http://demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/CustomSelectData.aspx?s=lud&y=2013&t=00/16/07/054>
26. www.natura2000.gdos.gov.pl
27. <http://nysa.e-mapa.net>
28. <http://opole.rdos.gov.pl/images/stories/docs/przylek.pdf>
29. <http://opole.rdos.gov.pl/images/stories/docs/rejestr%20fop%20wojew.pdf> 20.05.2014
30. <http://pzo.gdos.gov.pl/dokumenty/pzo/item/1167-forty-nyskie-plh160001-pzo.html>
31. <http://pzo.gdos.gov.pl/dokumenty/pzo/item/925-zbiornik-nyski-plb160002.html>
32. <http://www.wuozopole.pl>
33. <http://www.gddkia.gov.pl/pl/d/26c0ffb8ee07c6de79379f2209f94464>
http://wroclaw.rzgw.gov.pl/files_mce/a%202011/130%20NYSA%20In%C5%BCynier/zal_nr_06_karta_informacyjna.pdf
34. <http://www.wsr.opole.uw.gov.pl/1konserwator/pomniki/html/pomniki.html>
35. http://www.zdw.opole.pl/cms/php/pobierz.php3?cms=cms_zdwop&id_zal=146&id_dok=49
36. Zarządzenie Nr 2/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 21 stycznia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Forty Nyskie PLH160001).
37. Zarządzenie nr 40/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Nyski PLB160002